

TA DOKUMENT PREDSTAVLJA **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZGOLJ ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE. NJEGOVE VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA MAJ 2017

povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki,
priporočila in mnenja, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 9. 6. 2017

Končna redakcija: 9. 6. 2017

Pripravila: Ilinka Todorovski

Poudarki v odzivih in odgovorih ter priporočila za maj 2017

V ospredju je bila zadeva Tednik/Thompson. V poročilu so objavljeni vsi povezani dokumenti: poročilo varuhinje o zadevi, ki vključuje pregled odzivov, pojasnilo novinarja Igorja Pirkoviča, mnenje odgovorne urednice Informativnega programa Jadranke Rebernik ter mnenje in priporočilo varuhinje; integralni odgovor odgovorne urednice Informativnega programa Jadranke Rebernik; stališče direktorice TV Slovenija Ljerke Bizilj; sklepe, ki jih je o tej zadevi na seji 22. 5. sprejel Programski svet RTV Slovenija.

Med odmevnejšimi je bila tudi zadeva Osmi dan/Tito (poročilo vključuje povzetek odziva, pojasnilo novinarke Polone Balantič, mnenje odgovorne urednice Kulturo-umetniškega programa Žive Emeršič ter mnenje in priporočilo varuhinje).

Majsko poročilo med drugim vsebuje tudi mnenje o razmerju med pravico do pietete in uporabo arhivskih gradiv, zapis s sestanka z ustvarjalci radijskih programov v okviru dialoga s pobudo za pluralni radio ter priporočilo v zvezi z jasnostjo poročevalskega jezika.

Metodološka pojasnila: Od 1. januarja 2017 se pri vodenju dnevnika odzivov upošteva dejanska organizacija RTV Slovenija (programsko-produkcijske enote, organizacijske enote, uredniško-produkcijske enote, vodstvo, programski svet itd.). V poročilu se gledalce, poslušalce, bralce in druge uporabnike RTV podpisuje z začetnicami, razen v primerih uradnih dopisov. V statistiko odzivov se všttevajo vsi pisni ali ustni odzivi, zabeleženi v delovodniku, medtem ko je v mesečnem poročilu objavljen izbor.

KAZALO

TELEVIZIJA SLOVENIJA	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM	5
Nelogično o Dortmundu?	5
Poročanje o "upokojitvi" princa Filipa.....	5
Zadeva Tednik/Thompson	6
Praznična TV Dnevnika	7
9. maj – dan zmage.....	8
Poročanje o prometnih nesrečah.....	8
Enostransko o odpovedi direktorju FBI?	9
Zakaj ne poročate o nas?.....	9
Nevljudni novinarji?.....	10
Sredin gost : dr. Božo Repe	10
Miša Molk in Zgoraj brez	12
Omenjanje otrok v poročanju	12
Neodvisnost in objektivnost novinarka	13
Protikadilska kampanja in prostaški izrazi.....	15
Migrantska tematika: terminologija	15
V katerem jeziku se pogovarjamo s tujci?	16
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	18
Osmi dan in lahkotnost komentiranja.....	18
Tuje nadaljevanke in filmi: vprašanja in pohvala.....	18
Sladkor v oddaji Srečo kuha cmok.....	19
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	20
Nepriimeren dovtip v komentiranju Evrovizije	20
Frčanje listkov v Popšopu	20
Izgovor besede v kvizu Vem	21
Slovenija na Evroviziji	21
Kvantanje na podelitvi viktorjev, drugič.....	21
IV. ŠPORTNI PROGRAM	22
Jadrarno letalstvo 2017	22
V. PROGRAM PLUS	22
Pravica do pietete in arhivski posnetek.....	22
Referendumska kampanja za dobro jutro?	23
Spori med zakonci: tiho ali glasno reševanje?.....	23

VI. TELEVIZIJA IN PRILAGOJENI PROGRAMI.....	24
Prehitra grafika.....	24
Pomembni podatki le napisani, ne tudi povedani, drugič.....	25
VII. SPLOŠNO	25
Kaj res nič ne znate?	25
Podnapis prekrije podpis! Pa je to res?	26
RADIO SLOVENIJA	27
I. RADIO PRVI.....	27
»Bandera rosa« in današnji čas	27
Kaj se je zgodilo z Ljerko?	28
Nekoč je bila narodnozabavna glasba	28
Dialog s civilno pobudo za pluralni radio, drugič.....	29
MMC	30
I. VSEBINE.....	30
Grajanje ali promoviranje davčne utaje?	30
Objava lažnih novic?	31
Izbris bloga in blokada	32
Ne razumem vaših pravil!.....	33
Sovražni govor – kako ga prijaviti?	33
Teroristi ali uporniki	34
II. DOSTOPNOST, STORITVE.....	35
Predlog: predal za pohvale	35
Problem z RTV4D	35
Vreme na Goričkem – zakaj na TTX ni podatka?	35
RTV SLOVENIJA.....	36
I. JEZIKOVNA KULTURA.....	36
Pohvali prevajalcema	36
Tretjeosebnost pri poročanju o veri, drugič	36
TV-prodaja: »salata«, drugič	37
II. TEHNIČNE ZADEVE	37
Pritožba – »razmazana slika«	37
Internetni radio in težava s sprejemom	38
III. RTV – SPLOŠNO	38
Predlog: preverite, kdo vas gleda in posluša	38
Stroški presnemavanja arhivskih posnetkov	39
Kaj dela toliko zaposlenih?	40

Operaterji in RTV prispevek.....	41
IV. PROGRAMSKI SVET	41
Seje programskega sveta "on demand"	41
Priporočilo varuhinje ob pripravi PPN za leto 2018.....	41
V. VARUHINJA	42
Anonimnost podajanja prijav	42
PRILOGE	43
Priloga št. 1 Zadeva Tednik/Thompson.....	43
1) Odzivi gledalcev, pojasnilo avtorja in urednice, mnenje in priporočilo varuhinje.....	43
2) Integralno mnenje odgovorne urednice Informativnega programa Jadranke Rebernik.....	49
3) Stališče direktorice TV Slovenija Ljerke Bizilj.....	50
4) Sklepi Programskega sveta o zadevi, sprejeti na seji 22. maja.....	52
Priloga št. 2 Osmi dan in lahkotnost komentiranja	54
1) Zahteva Društva MORiS Kočevska Reka za pojasnilo	54
2) Odgovor varuhinje (pojasnilo novinarke Polone Balantič, mnenje odgovorne urednica Kulturno- umetniškega programa Žive Emeršič ter mnenje in priporočilo varuhinje).	55
Priloga št. 3 Sodelovanje RTV Slovenija na izboru pesmi Evrovizije.....	58
Priloga št. 4 Poročilo v zvezi s prenosom Viktorjev	59
Priloga št. 5 Pravica do pietete in arhivski posnetek.....	60
Priloga št. 6 Dialog s civilno pobudo za pluralni radio, drugič.....	63
Priloga št. 7 Priporočilo varuhinje ob pripravi PPN za leto 2018.....	65
STATISTIKA ODZIVOV	67

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Nelogično o Dortmundu?

Gledalec **D. S.** se je pritožil nad nerazumljivim podajanjem novice, »da je bombni napadalec nogometašev Dortmundu kupil delnice kluba katerim bi vrednost po napadu padla on pa bi pri tem zaslužil.«

»Pred dnevi sem odgovorni urednici informativnega programa Jadranki Rebernik napisal sporočilo na katerega pa odgovora nisem prejel. Vseeno bi želel pojasnilo ali sem v novicah navedena dejstva narobe razumel ali pa nam RTV za obvezno naročnino včasih prodaja meglo.«

Gledalcu sem poslala povezavo na strnjeno novico z MMC RTV, povzeto po tiskovnih agencijah STA in Reuters (<http://www.rtv slo.si/svet/napadalec-na-avtobus-borussie-naj-bi-bil-borzni-spekulant/420348>). Pojasnila sem mu, da so novinarji večkrat v precepu med skromno odmerjenim časom, v katerem morajo podati kar največ informacij, in gledalčevimi (poslušalčevimi) pričakovanji, da bo v nekaj sekundah dobil kakovostno in celovito informacijo, umeščeno v kontekst, vendar brez nepotrebnega ponavljanja že znanih dejstev. Gledalec se je za dopolnitev informacije zahvalil in sporočil, da je v tem članku našel vse odgovore, ki jih je pogrešal v informativnih oddajah.

Poročanje o "upokojitvi" princa Filipa

Gledalec **D. R.** se je pritožil, ker je TV Slovenija 4. maja v več dnevnoinformativnih oddajah poročala o "upokojitvi" britanskega princa Filipa, »čeprav princ ne zaseda prestola niti ni kakorkoli povezan s Slovenijo«.

»Nekatera poročanja o tem so resda bila kratka, vendar od osrednjega informativnega programa pričakujem, da svoj odmerjeni čas karseda preišljeno namenja domačim in mednarodnim temam, ki so za javnost veliko bolj pomembne.«

Odgovor urednika Uredništva zunanjepolitičnih oddaj **Aleša Maleriča**:

"O upokojitvi moža kraljice Elizabete princa Filipa smo naredili prispevek in objavili več vesti. O dogodku so na ta dan poročali vsi veliki svetovni mediji, upokojitev pa je bila v deželah Commonwealtha (52 držav, ki so nekoč pripadale britanskemu imperiju) ena prvih dveh novic dneva. Ne glede na to, da princ Filip ni vladar niti ni dogodek povezan s Slovenijo, je informacija za slovenske gledalce vsaj zanimiva. Zdelo se nam je prav in predvsem zanimivo, da poročamo o upokojitvi moža, ki že 65

let ob boku kraljice Elizabete druge prav tako vestno opravlja uradne dolžnosti v imenu britanske monarhije. Na večini posnetkov britanske kraljice Elizabete druge in v večini prispevkov o njej ob njenem boku nastopa prav ta mož, ki je javna osebnost, znana osebnost in zanimiva osebnost. Tako kot smo nekoč poročali o princesi Diani (še bistveno pogosteje), ki je bila javna, znana in gledalcem zelo zanimiva osebnost četudi ni imela uradne funkcije ali bila povezana s Slovenijo, danes poročamo tudi o drugih članih britanske kraljeve rodbine. Poročanje o njih je gledalcem zanimivo, glede na to, da gre za drugo polovico britanskega vladarskega para, pa ni niti nepomembno. Zaradi poročil o princu Filipu nismo zamudili nobenega drugega resnično pomembnega dnevnega dogodka."

Zadeva Tednik/Thompson

Več gledalcev se je pisno in po telefonu odzvalo na prispevek v oddaji Tednik 15. maja, v katerem je novinar in urednik te oddaje **Igor Pirkovič** predstavil hrvaškega glasbenega izvajalca M. P. Thompsona, in sicer ob kontroverzah pred njegovim mariborskim koncertom, ki je bil pozneje odpovedan.

Povzetek odzivov, pojasnilo avtorja in mnenje urednice glede spoštovanja poklicnih meril ter **varuhinjino mnenje in priporočilo** v zadevi objavljam kot **PRILOGO 1** na strani 43. Objavljam tudi integralni odgovor odgovorne urednice Informativnega programa **Jadranke Rebernik** in stališče direktorice TV Slovenija **Ljerke Bizilj**.

O zadevi Tednik/Thompson je 22. 5. razpravljaj tudi **Programski svet RTV Slovenija**; v prilogi objavljam tudi s tem povezane **sklepe**, ki jih je sprejel

Na objavo novic o tej zadevi, so se odzvali štirje gledalci. Nekaj poudarkov:

»Glede na vašo kritično oceno prispevka novinarja Igorja Pirkoviča o Thompsonu pričakujem, da boste z enakimi merili ocenili Marcela Štefančiča in njegovo skrajno levičarsko oddajo Studio City. Njegovo vodenje je zgled za enostranski pristop, nekritičnost in populizem. Pričakujem vašo oceno, da avtor redno krši načela nepristranskosti, verodostojnosti, odgovornosti in pravičnosti, ter vašo zahtevo, da se vodstvo RTV izreče o oddaji Studio City, voditelju M. Štefančiču in ukrepih v zvezi s tem. Seveda vem, da tega ne boste storili! Upam pa, da bo nova Janševa vlada ukinila obvezen RTV prispevek, ki ga niste vredni!« (D. P.)

»Kot plačevalka prisilnega prispevka RTV, vam z ogorčenjem sporočam in na vas apeliram, da se končno ukine ali zablokirajo programi "javne televizije, kjer se izvajajo politični pritiski na nas plačevalce RTV prispevka, na dobre urednike kot napr. je bil g. Igor Pirkovič in podobni, ki razmišljajo in delujejo v skladu z etičnim kodeksom novinarja. Sprašujem vas in ostale akterje, ZAKAJ TOLIKO SOVRAŠTVA!!! do drugače mislečih poštenih in resnicoljubnih.« (V. N.)

»Da se zgodi kaj takega v demokratični Evropi tretjega tisočletja, je zdravemu razumu komaj verjetno. Žal, se sprašujem, kje je vaša morala, kje je vaša kompetentnost za opravljanje te odgovorne funkcije. Ste služabniško odgovorni političnim botrom skrajne levice, ali nam, gledalcem. Vse bolj postaja jasno, zakaj je moral vaš predhodnik, intelektualec in poštenjak, to mesto zapustiti. Da so lahko nastavili lastno politično marioneto? (V. L.)

Gledalcem sem posredovala poročilo o zadevi Tednik/Thompson, ker dopuščam možnost, da ne poznajo vseh dejstev in pišejo na podlagi medijskih interpretacij; pozvala sem jih k spoštljivi komunikaciji, brez osebnih in poklicnih diskvalifikacij.

Praznična TV Dnevnika

Gledalka **I. B** se je pritožila nad Dnevnikom 1. in 2. maja. Zmotili so jo struktura oddaj, izbira gostov v rubriki Dnevnikov izbor 2. maja o letošnjih predsedniških volitvah in prispevka, ki ju je za praznična Dnevnika pripravil urednik obeh oddaj **Valentin Areh**. Med drugim je zapisala:

»(...) praznično razpoložene gledalce je 'osrečil' z dvema (za Dnevnik) nenavadno dolgima 'ekspertizama' o uspehih vojske koalicije na Bližnjem vzhodu, podložene z nazornim (neimenovanim) gradivom, ki je po moji presoji del vojaško-propagandnega materiala za pouk taktike bojevanja v Siriji.(?) Od kod vojaški učni material, gotovo na iz agencijskih gradiv, in zakaj ga moramo gledalci videti v osrednjem Dnevniku, kjer pričakujemo izbor pomembnih dnevnih novic?!« (...)

»Komu lahko pade v glavo povabiti h komentiranju človeka, ki delata kampanje za denar za kogarkoli, kdor ju pač najame, ne glede na primernost ponujane osebnosti (B. Novaka in S. Jeretiča), ki sta podarjeno priložnost seveda piarovsko spretno izkoristila.«

Pojasnilo urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj **Mojce Šetinc Pašek**:

»Dnevnika 1. in 2. maja sta bila ocenjena kot slaba in neposrečena, torej kritično in to prav zaradi zadev, ki jih izpostavlja gledalec. Ocena je bila tudi prenesena uredniku obeh Dnevnikov, Valentinu Arehu.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Tudi sama sem si pogledala oddaji in pritrjujem, da je bila vsebinska struktura neobičajno monotematska. 1. maja je bilo krizi na korejskem polotoku namenjenih 6 minut, kar je dobra četrtnina celotne oddaje, 2. maja pa je bil bližnjevzhodni blok še daljši – trajal je 9 minut, kar je več kot tretjina oddaje. Naj oddam, da tudi pri pripravi dnevnoinformativnih oddaj velja poklicno načelo o razponu tem, ki ustvarjalcem nalaga, da novice podajajo v ustreznem razmerju med svetovnimi, nacionalnimi, regionalnimi in krajevnimi informacijami. (...)

Ne gre pa kar tako novinarju in uredniku oporekati pravice do avtorskega pristopa v obravnavi neke teme, pravice do logičnega sklepanja in podajanja vsebin v skladu s svojo poklicno provenienco oz. specializacijo.

Glede uporabe arhivskih posnetkov pritrjujem, da ustvarjalci TV-vsebin pogosto pozabijo navajati, kdaj in kje so nastali neki posnetki, kar je z vidika poklicnih meril slabo (in narobe). (...)

Zmotila vas je tudi sestava mini omizja o predsedniških volitvah. Imate prav, ko pričakujete, da izbira gostov zadosti pluralnosti (uravnoteženosti) v prikazu neke tematike. Iz izkušenj vem, da je v realnosti s tem veliko težav: nabor potencialnih govorcev na nekatere teme ni ravno širok, upoštevati je treba tudi, da prav vsi prav vsak dan in za prav vse oddaje tudi niso na voljo. Menim pa, da je zlasti pri nenevtralnih govornikih (tistih, ki so imeli ali imajo v neki zadevi interes, ki so ali so bili vpleteni v neko tematiko itd.) nujno razkritje, kaj jih kvalificira za pogovor oz. navesti vsa dejstva, ki bi lahko izražena stališča (morda) postavila v drugačen kontekst.«

9. maj – dan zmage

Gledalca sta po telefonu vprašala, zakaj je Televizija Slovenija v dnevnoinformativnem programu prezrla oz. komajda omenila, da je bil 9. maja dan zmage, v Dnevniku na ta dan le z nekaj besedami v drugi polovici oddaje. Podobno vprašanje je bilo sproženo tudi na Komisiji za informativne programe Programskega sveta.

Odgovor **Mojce Šetinc Pašek**, urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj:

»Smo se pogovarjali, po obeh osrednjih dnevnikih oddajah Dnevnik in Odmevi naslednji dan, ko smo ju ocenjevali, tudi kritično, ker je zaradi dolžine oddaje iz Dnevnika izpadel prispevek in se je urednik zadovoljil z vestjo. S praznikom Ljubljane, ki je vezan na dan zmage smo začeli Slovensko kroniko, prav tako je bil v oddaji Po Sloveniji objavljen daljši prispevek.

Temo – Dan Evrope je sicer v Odmevih krovno z gosti, kot jih je izbrala sama, urednikovala Rosvita. Za gosta je povabila Dimitrija Rupla in Larisa Gaiserja. Imeli smo tudi kratek feljton. Ali je bilo to zares celovito in zaokroženo in dovolj poudarjeno? - po moji uredniški oceni ne, predvsem smo spregledali Dan zmage in sem jim to oceno tudi prenesla. Mnenja nekaterih kolegov in kolegic pa so bila tudi drugačna, češ, da smo s temo v Odmevih Dan Evrope in dan zmage pokrili zadovoljivo, s čemer se nisem strinjala.«

Poročanje o prometnih nesrečah

Gledalec **S. L.** se je pritožil, ker v Prvem dnevniku in Poročilih ob petih 19. maja ni bilo novice o prometni nesreči pri Dolgem mostu v Ljubljani.

»Naprašam vas, da bi začeli kaj govoriti, da vem kaj se je sploh zgodilo. To je vezano tudi na pretekle hude nesreče in na prihodnje, ko se bodo zgodile!!! Ko poročate o teh nesrečah, govorite o njih zelo malo ali skoraj nič ne poveste.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Novica je bila objavljena v večerni oddaji Odmevi. Menim, da je uredništvo tej informaciji posvetilo zadostno pozornost. Prav tako menim, da informativni program TV Slovenija v dnevnoinformativne oddaje uvršča vse ključne informacije iz kategorije t. i. črne kronike. Ko gre za pojave, ki kažejo na sistemske težave ali napake, zlasti s področja cestno-prometne varnosti, pa jih ustrezno poudari in analizira, tudi z neposrednimi javljanji ali gosti v studiu, ob večjih zadevah tematiko ustrezno predstavijo tudi oddaje, kakršna je Tarča.

V Sloveniji se na letni ravni zgodi okoli 17 tisoč prometnih nesreč, približno tretjina se jih konča s smrtjo ali telesno poškodbo (po podatkih Policije). Razumljivo je, da prav o vseh v programih TV Slovenija ne poročamo.«

Enostransko o odpovedi direktorju FBI?

Gledalec **R. O.** se je pritožil nad poročanjem o odpovedi direktorju FBI v Odmevih in drugih informativnih oddaja TV Slovenija. in drugje).

»V zadevi "Trump odpustil direktorja FBI" so vaši novinarji in komentatorji povsem prezrli eno plat zgodbe (ne le, da niso poročali o nasprotnih mnenjih, temveč niti niso poročali o razlogih za odpoved, ki so bili navedeni v originalnem viru (Press release Bele hiše in priloženih kopij generalnega državnega tožilca in namestnika generalnega državnega tožilstva). Razumel, bi da bi tuji dopisniki ali naši novinarji po tem, ko navedejo uradne razloge za odpoklic te pokomentirali (seveda z navedbo stališč obeh političnih polov), nikakor pa ne morem razumeti, da sploh niso omenjali uradno objavljenih razlogov za odpoved (...) Kolektivu RTV želim, da se v prihodnje vede z največjo mero profesionalizma, s čim manj nekritičnega copy/paste poročanja. Le če boste sami profesionalni, si boste pri uporabnikih lahko povrnili zaupanje in kredibilnost in boste tako lahko zaustavili negativni trend upada branja/poslušanja/gledanja mainstream medijev. Če boste profesionalni in zagrizeno nepristranski, si bo politika našla drugo spremljevalko.«

Odgovor je pripravila odgovorna urednica Informativnega programa **Jadranka Rebernik**.

»Gotovo smo poročali o različnih špekulacijah, kaj naj bi bil razlog zamenjave, tudi o tem, da naj bi bil razlog preiskava povezanosti posameznikov iz bližine Trumpa z Rusijo.... Kaj točno govori avtor v tem You tube prispevku, si še nisem uspela pogledat, je pa dejstvo, da je teh kanalov, spletnih – neodvisnih in odvisnih – medijev v ZDA zelo veliko, vsega preprosto dopisnik ne more povzeti ali komentirati.«

Zakaj ne poročate o nas?

Več gledalcev se je pritožilo, ker različne informativne oddaje niso poročale o njihovih zadevah, čeprav menijo, da gre za teme v javnem interesu.

R. J. je o svojih težavah na področju invalidskega in pokojninskega zavarovanja pisal uredništvu Tednika, a po njegovih besedah ni bilo nobenega odziva, kar se mu zdi nerazumljivo.

S. P., ki se je predstavil kot pobudnik Peticije za Marconijevo osvoboditev ter spoštovanje ustave, je protestiral, ker Informativni program ne poroča o tej peticiji, kar po njegovem mnenju kaže na "cenzuro".

B. M. T. je pisal v zvezi z eno leto staro zadevo, ko je vrhovno sodišče razveljavilo prvostopenjski sodbi zoper njega, a TV Slovenija o tem ni poročala, s čimer naj bi mu bila storjena krivica; že marca lani je o tem pisal varuhu, a odgovora ni dobil.

J. B. je o svojem sporu s Pošto Slovenije obvestil uredništvo Odmevov, tam pa se niso odzvali, čeprav gre po gledalčevem mnenju za zadevo, ki je bi zanimala vse državljane.

Pritožnikom sem pojasnila, da sem njihova gradiva posredovala uredništvom, ki so tudi edina pristojni za odločanje o uvrščanju vsebin v oddaje. Poudarila sem, da gre pri uporabi besede cenzura za tako resno obtožbo, da bi jo morali bolj argumentirati in predvsem podkrepiti z dejstvi; navedba, da je bil nek dopis poslan na e-naslov neke oddaje in da v tej oddaji informacije niso novinarsko obdelali, ne govori o »cenzuri«, ampak o uredniški odločitvi. Pozvala sem jih tudi k dvigu kulture komuniciranja in da klasično spoštljiv besednjak običajno bolj zaleže kot zahteve, podkrepjene z žaljivkami ali sklicevanjem na plačevanje RTV prispevka.

Nevljudni novinarji?

Gledalko **L. K.** moti, ker nekateri novinarji neposrednega oglašanja v dnevnoinformativne oddaje ne začnejo s pozdravom

»Zakaj terenski poročevalci (ne vsi), ko se pojavijo na ekranu, niso tako vljudni, da bi pozdravili oz. odzdravili vodji dnevnika. To nas zelo moti, ker ne vemo, ali so tako neuki v splošnem bontonu ali se niso mogli naučiti. (To velja tudi za starejše reportere - posebno iz Brusla, Kitajske in Amerike). Upam, da pripomba kaj zalegla.«

Odgovor je pripravila urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj **Mojca Šetinc Pašek**:

»Razumem, da ljudi tak koncept vklopov novinarjev s terena lahko zmoti, načelo o ne-pozdravljanju pa je bilo sprejeto že pred leti zaradi časovnega okvira načrtovanega vklopa v oddajo, kjer so minute in sekunde strogo preštete.«

To vprašanje se deloma navezuje tudi na tematiko iz poglavja RTV Slovenija – Jezikovna kultura – Tretjeosebnost pri poročanju o veri, drugič.

Sredin gost : dr. Božo Repe

Gledalca sta pisala zaradi oddaje Sredin gost na TV SLO3, v kateri se je **Vida Petrovčič** pogovarjala z zgodovinarjem Božom Repetom.

»Odločno protestiram proti načinu vodenja pogovora voditeljice z gostom!

-neprimerno vpadanje v besedo

-dolgi monologi voditeljice

-podajanje svojega pogleda in mnenja

Skratka, kot gledalca me prav nič ne zanima politično prepričanje gospe Vide Petrovčič, s čim se igrajo njeni vnuki (boni za bencin iz prejšnje države), ter koliko je imela volje preučevati gradivo...« (B. M.)

»Moje mnenje je, da način vodenja diskusije in poskus soočanja domnev novinarke in navedb iz emigrantske literature z resnim zgodovinskim delom izhaja iz želje po zagotavljanju ravnotežja med "obema resnicama". Da se o občutljivi tematiki lahko vodi kvaliteten diskurz je celovito informiranje ključnega pomena. V tem oziru, po mojem skromnem mnenju ni prostora ga za posmehovanje pojavu sežiganja knjig (...) V nekem trenutku novinarka priznava, da za "vse to preštudirati" nimate volje. V normalnih okoliščinah bi kvečjemu pričakovali da novinarka podkrepila svoje argumente ali podlage za vprašanja z navajanjem virov. Tokrat smo bili tega deležni le iz virov naklonjenih poraženi strani ponovno verjetno v želji "uravnoveženega informiranja". V bodoče bi bilo smiselno repertoar vsaj nekoliko razširiti. (M. J.)

Urednik **Boštjan Fabjan** je odgovoril:

"Oddajo sem seveda gledal in voditeljica v njej nikakor ni izražala svojega političnega prepričanja, prav tako ne svojih pogledov in mnenj. Gosta je pač na trenutke soočila tudi z drugimi argumenti, kar pa je naloga voditelja. Sicer voditelja ne bi potrebovali, gosta bi postavili na stol in bi v 45 min povedal vse, kar želi.«

Voditeljica **Vida Petrovčič** je (v odgovoru B. M.) med drugim zapisala:

"Oddaja ima 45 minut. Dr. Repe je napisal več zajetnih knjig. V oddaji smo se podrobneje dotaknili zelo obsežnega obdobja, katerega posledice še danes razdvajajo slovensko družbo in se dotikajo aktualnih družbenih razmer (nostalgija po nekdanji Jugoslaviji, vprašanja v zvezi s praznovanjem državnih praznikov, vojno in povojno obdobje in čas po osamosvojitvi in vloga politikov v njem). Domnevno dolgi monologi voditeljice so izključno posledice navajanja. Citati so bili vzeti iz knjig, ki jih je napisal intervjuvanec, zato sem morala stavke prebrati dobesedno. Svojega pogleda in mnenja nisem podajala. Ta vtis je napačen. V oddaji nisem izražala svojega političnega prepričanja, ker ga v zvezi z omenjeno temo nimam. Trudila sem se, da sem intervju opravila kar se da objektivno, tudi z izborom vprašanj in navedkov iz knjig dr. Repeta. To, da se danes moji vnuki igrajo z bencinskimi boni sem povedala zato, za opozorim na časovno distanco. Mislim, da je ta omemba lahko samo simpatična, nikakor pa ni prepovedana. Tudi knjige govorijo o današnji generaciji in "jugo nostalgiji". Gradivo sem temeljito preučila, prebrala sem tri obsežne knjige dr.

Repeta in en predgovor h knjigi - moja pripomba na "voljo o proučevanju gradiva" pa se je nanašala izključno na zapisnike različnih sej, ki so objavljeni v knjigi o predsedniku Kučanu. Tudi od državljanov ne moremo pričakovati, da bi temeljito preučevali zapisnike in sestanke obdobja izpred 30-ih let. Zato sem povabila dr. Repeta kot avtorja, da nam on, ki je proučil vse te zapisnike, sestanke in dogodke, odgovori na vprašanja, ki se pojavljajo v javnosti. Nikakor nisem želela sama površno odgovarjati in podajati mnenja o nečem, o čemer je dr. Repe napisal obsežno knjigo."

Iz odgovora **varuhinje**:

Voditeljem oddaj ne gre jemati pravice do opravljanja njihovega dela, to pa je prav vodenje študijskega pogovora, in sicer tako, da v natančno odmerjenem času gosta (ali goste) z vprašanji popelje skozi tematiko, da pogovor pospeši s posegom v govorčev monolog ali poglobi z podvprašanji. Gost, ki sprejme povabilo v studio, sprejme tudi dejstvo, da ne bo govoril ex katedra, kot predavatelj, ampak bo z odgovori sledil konceptu oddaje, kot si ga je zamislil voditelj. Voditelj pa se mora o tematiki dobro poučiti, do sogovornika mora biti spoštljiv in mu omogočiti, da izpelje in konča misel. Drži pa, da ima vsak voditelj svoj slog, pri različnih tematikah in žanrih se voditelji odločajo za različne spraševalske prijeme - včasih so to citati, včasih grafi, včasih novinarjeve opazke.

Miša Molk in Zgoraj brez

Gledalka **D. A.** je pohvalila intervju **Miše Molk** z Manco G. Renko.

»Tudi v preteklosti je že bilo nekaj zelo kvalitetnih oddaj - pogovorov. Čestitam! Zanima pa me, zakaj se oddaja imenuje "Zgoraj brez". Kakšen pomen ima, saj po mojem mnenju je v naslovu brezveznost. Ob tako prijetnih in simpatičnih gostih, naj bi bil tudi naslov bolj privlačen.«

Odgovorila je avtorica oddaje **Miša Molk**:

»Naslov oddaje »Zgoraj brez« pomeni brez prečnega prsta na ustnicah, torej brez molka, kar nakazuje tudi grafika oddaje. Upam, da sem vsaj malo pripomogla k razumevanju.«

Omenjanje otrok v poročanju

Gledalca **D. K.** je zmotilo, ker je bilo v poročanju o neurju, ki se je razbesnelo nad Moskvo, in je terjalo 12 smrtnih žrtev, posebej poudarjeno, da so bili med poškodovanimi tudi otroci.

»Zanima me, ali je res potrebno otroke posebej omenjati, saj nesreča pač ne izbira svojih žrtev. Podoben način poročanja je mogoče opaziti pri vseh poročilih o različnih nesrečah. Menim, da je o žrtvah med otroki smiselno poročati le v primerih, ko gre za

nameren napad na skupino otrok, ali pa ko nesreča prizadene kakšno vzgojno varstveno ustanovo ali npr. otroško bolnišnico.«

Odgovor je pripravila odgovorna urednica Informativnega programa **Jadranka Rebernik**.

»Pri poročilu o neurju v Moskvi in tudi v splošnem menim, da ne izpostavljamo otrok, razen če gre za ciljane zgodbe (otroci begunci brez spremstva, umrljivost med otroki, lakota med otroki itd.). Se mi pa obenem ne zdi nič napačnega, če omenimo, da so med žrtvami in poškodovanimi tudi otroci. Nesreče sicer ne izbirajo, če pa je v nesreči večje število poškodovanih ali mrtvih otrok, pa je to vsaj neobičajno in daje celotni zgodbi še bolj tragičen prizvok. Predvsem takrat se k ostalim informacijam (o številu žrtev itd.) doda še število otrok.«

Neodvisnost in objektivnost novinarke

Gledalec M. S. se je pritožil na poročanjem novinarke **Eugenije Carl**, njenim pristopom in izborom tem. Kot primer je navedel prispevka o Univerzi na Primorskem 8. in 9. maja.

»Me je pa izjemno zmotil prispevek, ki je bil objavljen v Dnevniku 8.5.2017. Točen trenutek, ki me je najbolj zmotil je 14 minuta in 12 sekunda trajanja Dnevnika, ki je objavljena portalu 4D. V tem kadru, novinarka na nek način napade dekanjo ene izmed fakultet, ki želi vstopiti na sejo. V trenutku ko gospa vstopa skozi vrata vanjo zakriči še dve vprašanji, ki sta objektivno gledano zelo podli in senzacionalistični. (...) V bodoče upam, da bo čim manj takšnih, po mojem mnenju nekakovostnih in subjektivnih prispevkov gospe Carl. In pričakujem, da bo gospa prenehala z osebno gonjo do nekaterih, saj kot novinarka RTV ni poklicana, da ustvarja javno mnenje, ampak, da objektivno poroča o dogodkih (takšnih in drugačnih). Sramotno se mi zdi, da moram kot gledalec spremljati njene (zares očitne) osebne zamere in težave z nekaterimi osebami javnega življenja. Bom pa zelo vesel pojasnila, kako uredniki in drugi vidijo prispevke omenjene novinarke in njeno neodvisnost in objektivnost.«

Mnenje odgovorne urednice Informativnega programa **Jadranke Rebernik**.

“V dopisu gledalec sicer ne opredeljuje bolj natančno, katera načela naših poklicnih meril naj bi Evgenija kršila, pa vendar menim, da do kršitev ni prišlo. Evgenija je v tem primeru preverjala resne informacije, poleg tega ima v rokah tudi dokument sodišča in te informacije je preverjala na vseh straneh. Kar nekaj sogovornikov se je žal poskušil izogniti temu, da bi povedali svoje stališče. Če se posamezniki skušajo vprašanjem novinarja izogniti, ni nobena kršitev, če se vprašanje ponovi večkrat, četudi bolj na glas. Evgenija pripravlja angažirane prispevke in marsikoga to moti, toda dokler se dela na podlagi dokumentov in v skladu s poklicnimi merili, ki veljajo na RTV Slovenija, uredniki nimamo pripomb.”

Iz odgovora varuhinje:

V Dnevniku 8. 5. 2017 je novinarka na 13. minuti poročala o odzivih na (nepravnomočno) obsodbo rektorja Univerze na Primorskem Dragana Marušiča za mobing in spolno nadlegovanje. Ob robu rektorske konference je pridobila rektorjev odziv, poskusila pa je dobiti tudi odzive drugih rektorjev slovenskih univerz ter dekanov Univerze na Primorskem; slednji so sicer pisno sporočili, da rektorja podpirajo in ne spreminjajo stališča do zadeve.

Novinarski prispevek je vseboval kontekst in vsa bistvena dejstva o zadevi, vključno z obširnimi komentarjem (nepravnomočno) obsojenega; njegove izjave je novinarka nanizala v celoto, brez svojega komentarja, in se tako držala žanrskih pravil poročila ter gledalcem omogočila, da si o zadevi sami ustvarijo mnenje, kar je med ključnimi postulati poklicnih meril RTV Slovenija. V prispevku je (na 14.12) tudi sekvenca, ki ste jo posebej izpostavili, ko novinarka pred vhodom v dvorano oz. sejno sobo ustavi dekanjo Fakultete za humanistične študije dr. Ireno Lazar. (...)

Menim, da je novinarka ravnala prav, ko je skušala opraviti svojo nalogo in odzivov ni iskala po lažji poti, s salonske distance, z instant pridobivanjem mnenj po telefonu ali e-pošti, ampak na viru informacij samem, torej na terenu, v neposrednem stiku z ljudmi, ki bi morali imeti mnenje o tako zavržnem dejanju kot sta (nepravnomočno ugotovljena) mobing in spolno nadlegovanje, in to v tako ugledni javni inštituciji kot je univerza. Menim tudi, da je ravnala prav, ko je v prispevku z objavo prej omenjene sekvence prikazala svoja (novinarkina) prizadevanja za pridobitev dodatnih pojasnil v javnem interesu. Menim tudi, da novinarka ni ravnala prav, ko je kot sestavni del podajanja dejstev objavila lasten sklep, izražen v trdilnem stavku, in sicer, da dekanjina odklonitev izjave za TV Slovenijo, avtomatično pomeni tudi podporo družbeno nesprejemljivim in kaznivim dejanjem kot sta mobing in spolno nadlegovanje.

Čeprav novinarki ne gre oporekati pravice do logičnega sklepanja, in tudi ne do vztrajnosti, angažiranosti in kritičnosti, ki zaznamujejo njen slog, je potrebno opozoriti, da se morajo novinarji javne RTV pri izvajanju sklepov (denimo o tem, kaj je bilo ali bi bilo lahko povedano z molkom neke konkretne osebe) zavedati teže izrečenega, in posebej velike odgovornosti, ki jo imajo, saj imajo tudi veliko družbeno moč. Prav tako je pomembno zavedanje, da je na TV poleg izrečenega pomembno tudi, kako se kaj izreče in prikaže. (...)

Na koncu dodajam, da nekatere vaše opise novinarkinega ravnanja štejem za neprimerne, neargumentirane in pavšalne. Stavek o novinarkinih domnevnih tarčah "iz točno določene politične opcije" pa razumem tudi kot žaljiv do novinarke, saj ga zapišete kot bi šlo za neko obče znano dejstvo, ki vam ga ni treba utemeljiti (saj gre samo za vaša »opazanja ob gledanju njenih prispevkov«). S čimer pa se ne morem strinjati. Menim, da sta k spoštljivi komunikaciji zavezani obe strani, tako ustvarjalci kot javnost.«

Protikadilska kampanja in prostaški izrazi

Gledalec F. G. je bil kritičen do prispevka **Alenke Bevčič** o protikadilskih ukrepih (22. 5.), v katerem je Svetlana Makarovič med drugim dejala »jebi se«.

Pojasnilo novinarko **Alenke Bevčič**:

»V prispevek s slikami na kadilce sem vključila Svetlano Makarovič. Sogovornico sem izbrala po pogovoru s kolegicami novinarkami v uredništvu Tednika in sicer zato, ker je Svetlana Makarovič znana po svojem stališču o kajenju in kadilcih in zna to tudi sočno povedati. Glede na temo se mi je zdela primerna sogovornica, kot protiutež trem sogovornikom, ki so ostro nasprotovali kajenju in odobraval fotografije na tobačnih izdelkih. Poleg tega je Svetlana Makarovič priznana umetnica in intelektuala in pesem, ki jo je recitirala na koncu prispevka, sem objavila ravno zaradi tega, ker je z njo izrazila svoje stališče o tej temi. Ker gre za pesem, torej umetniško besedilo, v katerega ne morem in ne smem posegati, je seveda pri uporabi neprimerne besede nisem ustavila, kar bi sicer storila, če bi šlo za običajno govorjeno izjavo.«

Odgovor urednika oddaje **Igorja Pirkoviča**:

»Strinjam se, da je bila uporabe sporne besede lahko neprimerna. Prav gotovo bi zvenelo drugače, če bi jo uporabila znotraj izjave ali komentarja. Uporabljena je bila v kontekstu pesmi kot umetniškega avtorskega dela in kot taka predstavlja del celovitega avtorske stvaritve. Licentia Poetica (umetniška svoboda) in svoboda izražanja sta demokratični pridobitvi, kjer morajo za zunanji poseg vanje obstajati zelo močni razlogi. Če bi bil sam avtor, sicer omenjene izjave ne bi objavil, še bolj pa bi razmislil, če bi Svetlano Makarovič vključil v prispevek. Povabilo tako kontroverzne osebe, ki se o nekaterih ljudeh izraža izjemno žaljivo, je pač tvegana odločitev. Sem pa v tem primeru tudi spoštoval novinarkino avtonomijo. Vendarle je potrebno spoštovati novinarkino integriteto in svobodo izražanja sogovornice, še posebej znotraj literarnega dela.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Programski standardi RTV Slovenija načeloma ne dopuščajo takšnega izražanja, »ki ni v skladu s splošnimi družbenimi normami«, dopuščajo pa izjeme, in sicer: »... v nujnih primerih stilne zaznamovanosti govora v umetniških zvrsteh ob upoštevanju mere in dobrega okusa«.

Migrantska tematika: terminologija

Gledalec **V. P.** se je pritožil nad prispevkom v Prvem dnevniku 8. maja, v katerem je novinarka **Helena Milinković** med drugim predstavi položaj prosilca za azil v Sloveniji.

»Prosil bi, da RTV neha s propagandnim in neuravnoteženim poročanjem. Imate migranta, zagovornika migranta in to je nekako to. Status mednarodne zaščite mu je bil zavržen, a RTV še vedno vztraja z besedo begunec. Do tega dne ne vem, ali so se uredništva RTV Slovenije javno opredelile kako uporabljati besedo begunc, migrant, prebrežnik, ali bohedaj, ilegalec.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Menim, da je novinarka celovito predstavila status prosila za azil: prošnja za azil mu je bila na prvi stopnji zavržena, postopek še ni končan. Ker je rojen afganistanskim begunskim staršem v Iranu – tudi to je bilo povedano v prispevku -, je bil afganistanski begunec v Iranu brez dokumentov. Kršenja poklicnih meril, kot jih navajate (»propagandno in neuravnoteženo poročanje«), v prispevku nisem ugotovila. Dodajam, da poklicna merila uravnoteženosti ne opredeljujejo matematično (ob zagovorniku migranta naj govori še nasprotnik migranta), ampak kot celovito in vsestransko predstavitev tematike.

Glede terminologije, ki se uporablja v poročanju o konkretni tematiki, pojasnjujem, da se poleg izrazov begunec, migrant in prebežnik, ki jih navajate, uporabljajo še drugi izrazi, med njimi: tujec, azilant, prosilec za azil, pregnanec, izgnanec, razseljena osebnost, nezakonit prebežnik (ilegalec).«

Priporočilo varuhinje:

»Pri bolj izpostavljenih dogajanjih in fenomenih, ki sprožajo kontroverze in imajo v javnosti velik odmev, bi bilo posebno pozornost treba nameniti tudi sociolingvistični ravni poročanja. Tudi izbira besed lahko v sebi nosi določeno sporočila. Zato je potrebna natančnost in skrbnost. Poročevalski jezik mora biti jasen, preprost, jedrnat in nedvoumen (Poklicna merila, točka 1.9, Jezik). Predlagam, da uredništva ob zgotovitvi dogodkov in ugotovitvi pojmovnih zadreg opravijo strokovno debato – znotraj uredništva in z drugimi uredništvi, ki jih tematika zadeva, ter se o jezikovni ravni poročanja posvetujejo z lektorsko službo.

To vprašanje se deloma navezuje tudi na tematiko iz poglavja MMC – Vsebine – Teroristi ali uporniki ter RTV Slovenija – Jezikovna kultura – Tretjeosebnost pri poročanju o veri, drugič.

V katerem jeziku se pogovarjamo s tujci?

Gledalka **J. J. M.** je voditelja Odmevov **Igorja E. Berganta** vprašala, zakaj je s srbskim trenerjem govorili v njegovem jeziku.

»Mislim, da bi morali spraševati v slovenščini in poleg bi moral biti prevod. Morebiti s slovenskimi trenerji ali pa igralci v tujini govorijo po slovensko? Ne, ali v svojem jeziku ali pa angleško, če drugače ne gre. Mislim, da to ni bilo prav, kajti slovenščina je že tako ali tako zapostavljen jezik, če pa jo za tako delamo še sami - kar se dogaja zelo pogosto, prepogosto - je seveda vse skupaj še huje. Še posebej, če gre pri tem za osrednjo medijsko hišo na Slovenskem.«

Voditelj **Igor E. Bergant** je pojasnil:

»Odgovor je preprost: za pogovor z g. Kovačem v “njegovem” (srbskem) jeziku smo se odločili iz treh razlogov:

- 1) G. Kovač slovenščine ne obvlada. Kot selektor naše reprezentance aktivno deluje šele dober mesec, zato se slovenščine – niti pasivno – še ni mogel naučiti;
- 2) Aktivno govori angleško in italijansko, pasivno tudi turško in farsi (perzijsčina); glede na razširjenost znanja omenjenih tujih jezikov med našimi gledalkami in gledalci smo ocenili, da je srbsčina vendarle najboljša možnost...;
- 3) ... tudi zato, ker jo obvladam tudi voditelj.

Skratka – z vidika avtentičnosti in informacijske vrednosti – smo se po premisleku odločili za pogovor v jeziku, v katerem se gost najbolj izraža ter v katerem vprašanja tudi najbolj razume, vsekakor bolje, kot bi jih, če bi bila zastavljena v slovenščini.

In, seveda, zagotovili smo kakovosten slovenski prevod s podnapisi.

Mimogrede, prejšnji selektor odbojarske reprezentance je bil Italijan, Andrea Giani. Tudi njega smo gostili v Odmevih, tudi z njim smo se – v podobni sestavi – pogovarjali v njegovi materinščini, s slovenskim igralcem pa slovensko.

Žal mi je, da slovenščino dojemate kot zapostavljeno. Za programe RTV Slovenija to zagotovo ne more držati. Ustvarjalci programov, tudi (in zlasti v Odmevih), se zelo trudimo, da slovenski jezik uporabljamo skrbno, pravilno, pa tudi ustvarjalno. Pri čemer nas je v uredništvu kar nekaj, ki smo zrasli v multikulturnih in večjezičnih okoljih. To je prednost, ne pa ovira. Sočasno pa smo tudi informacijska hiša, ki želi skrbeti za točne in verodostojne informacije. Do teh pa je – kot v opisanem primeru – najbolj kakovostno mogoče priti neposredno oziroma s pravilno in smiselno uporabo tujih jezikov ter ustreznega prevoda. Pomembna pa je tudi načelnost. Bi bilo prav, če bi npr. angleškega ali nemškega govornika spraševali v slovenščini, ki je ne razume? Verjetno ne? In srbskega? Čeprav je tudi ne razume? In zakaj bi pričakovali, da bi 25 let po razpadu skupne države razumel naš jezik? Vaše stališče bi lahko kdo (verjetno napačno) razumel, kot da izhajate iz stališča, da gre pri slovenščini in srbsčini za isti jezik..., češ, saj bi ga Srb pač moral razumeti...«

V odgovoru se je gledalka opravičila:

»Ura je bila očitno še prezgodnja za popolno dojetje - če se malo pošalim - preprosto sem spregledala slovenske podnapise in bila sem prepričana, da jih ni bilo. Prispevek sem si zato ogledala še enkrat in ...'vse štima' torej. Hvala za vaš čas in tudi korektno razlago. Zdaj se bom pa posula s pepelom in si obljubila, da bom v prihodnje pazljivejša. Opravičujem se še enkrat in vam želim še veliko kakovostnih in 'oči odpirajočih' oddaj, kajti taki Odmevi so, tudi v prihodnje.«

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Osmi dan in lahkotnost komentiranja

Društvo MORiS Kočevska Reka je zahtevalo pojasnilo v zvezi z oddajo Osmi dan 25. 5., ki jo je voditeljica **Polona Balantič** končala s Titovim citatom in komentarjem o njegovi »samozavestni in pogumni držī«.

Celotno pismo (ki je bilo medijem poslano kot Izjava za javnost) objavljam kot **PRILOGO 2** na stran 52. Tam objavljam tudi pojasnilo novinarka **Polone Balantič**, mnenje odgovorne urednice Kulturno-umetniškega programa **Žive Emeršič** ter mnenje in priporočilo **varuhinje** (str. 54).

Po objavi MORiSove izjave za javnost so se na oddajo odzvali trije gledalci.

»Splošno znano je, da ja zaradi tega bilo pobitih večina povsem nedolžnih ljudi. Poleg tega je Titova samozavest kriva, da je dal v času svojega vladanja zapreti na sto tisoče ljudi, ker so imeli demokratično usmeritev. (...) Splošno znano je, da je imel Tito tudi dobre poteze, tako kot so jih imeli tudi drugi totalitarni voditelji, vendar pa to ne more odtehtati njihove zločinskosti. Zato je življenjsko logično, da se je primerno sklicevati glede zdrave samozavesti na naše pozitivne osebnosti, npr. na Prešerna, ki je bil pravi slovenski prerok in buditelj vrednotne usmeritve posameznika in slovenskega naroda.«
(F. P.)

»Zanima me, če se boste enako zavzeto, kot ste se izrekli o primeru I. Pirkoviča, izrekli tudi o tem primeru, ko novinarka RTV povečuje diktatorskega voditelja.«
(M.R.)

Kot plačnik RTV prispevka zahtevam, da se o tej oddaji in novinarki opredeli na seji programskega sveta RTV SLO vodstvo RTV! (D. P.)

Gledalec D. P. je na novinarko naslovil grožnjo. Zadeva je bila predana pravni službi. Pritožniki so prejeli varuhinjino poročilo (odgovor Društvu MORiS).

Tuje nadaljevanke in filmi: vprašanja in pohvala

Nekaj gledalcev je spraševalo ali preverjalo, kdaj bodo ponovitve nekaterih nadaljevanek in filmskih uspešnic; povzemam vprašanja ter odgovore v. d. urednice Uredništva tujih programov **Bernarde Grum**.

Kdaj bo ponovitev nadaljevanke Nočni receptor?
- »Celo serijo bomo ponavljali, a ne prav kmalu.«

Imate še kje nadaljevanko Vrtinec rož? Sprašujem v imenu moje mame, ki si jo zelo želi gledati, vendar jo žal nikjer na internetu ne najdem.

- »Nadaljevanko smo predvajali leta 1998 in ni več ohranjena. Originalni naslov je Dans un grand vent de fleurs. Francozi so izdali DVD.

Zakaj ne predvajate odličnih filmov, kot so Hollandov Opus, Pianist, Liberace?

- »Hollandov opus smo predvajali 9.6.1999, 14.8.1999 in 12.3.2000, Moje življenje z Liberacejem smo predvajali 10.6.2015 in 28.7.2016, Pianista še nismo imeli.«

Vsak dan nestrpno pričakujem japonsko nadaljevanko Nagelj - tako lepo posneto, odigrano, prisrčno, veselo in žalostno obenem (kot je življenje), nadaljevanko, že dolgo nisem spremljala. Vredno pohvale!

- Japonsko serijo je v okviru kulturnega sodelovanja in ob podpori Japonske fundacije na ekrane 'pripeljala' Natalija Gorščak, pomočnica direktorice TV Slovenija.

Sladkor v oddaji Srečo kuha cmok

Gledalko je zmotil recept za ovsene kosmiče v eni od aprilskih oddaj Srečo kuha cmok. Doma se trudijo, da bi iz prehrane izločili čim več nezdravih živil, potem pa Srečo – ki mu vnukinja stoodstotno verjame – v eno skodelico vmeša štiri žlice sladkorja. Gledalka meni, da bi se morali ustvarjalci zavedati, kakšen vpliv imajo na otroke.

Urednica otroškega in mladinskega programa **Martina Peštaj** je pojasnila:

»Znotraj celotne serije smo se izogibali nezdravim sestavinam, kar je razvidno pri rednem spremljanju oddaje oziroma iz kuharjevih pripomb, nasvetov, opozoril. Naše poslanstvo je otroke navdušiti za samostojno kuhanje, vzbuditi njihovo radovednost pri spoznavanju novih okusov oziroma zdravih kombinacij hrane in hkrati okrepiti njihov odnos do spoštovanja tradicije. Kuharski mojster Cmok, ki tudi v svojem vsakdanjem življenju pooseblja zdrav način prehranjevanja, se zato pri svojih receptih opira na babico. Prizadeva si, da so njegove jedi zdrave in okusne hkrati. Njegov izbor sestavin je premišljen in recepti plod znanja, izkušenj in zavesti o zdravi prehrani. V omenjeni oddaji je svoji jedi res dodal rjavi sladkor, ki velja za manj škodljivega od belega, a ga je uporabil kot začimbo. Deklica ga je namreč zajemala s čajno žlico in še ta ni bila polna.

Zavedamo se odgovornosti in vpliva na mlade gledalce, zato smo se tekom obeh sezon nezdravim sestavinam v veliki meri ognili. Ne moremo pa se pretvarjati, da sladkor ne obstaja, saj je ne nazadnje naravno sladilo, rastlinski proizvod, ki skupaj z ostalimi sestavinami dopolnjuje omaro skoraj vsakega slovenskega gospodinjstva. In če ga kdaj pa kdaj uporabimo kot začimbo oziroma izpopolnitev okusa, našemu zdravju ne bo škodoval.«

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Neprimeren dovtip v komentiranju Evrovizije

Gledalka **A. V.** se je pritožila nad komentiranjem prvega predizbora za pesem Evrovizije 9. maja, ko je komentator **Andrej Hofer** po njenem mnenju izrekel »skrajno neprofesionalno«, »primitivno in seksistično« pripombo.

»Kot posebnost albanske predstavnice je navedel, da pol ure pred nastopom ne govori. Ter dodal, da je to res neverjetno, nenavadno za žensko. Ker je bilo to izrečeno že po desetih minutah prenosa, upam, da se komentatorjev slog komentiranja ne bo nadaljeval v tej smeri.

Hvala vam, če ga lahko v imenu gledalk in gledalcev opozorite, da je s takšnimi dovtipi žaljiv.«

Iz odgovora **varuhinje**:

Voditelj je v napovedi nastopa albanske predstavnice (ob 21:21:11) opisal pevkin ritual pred nastopom: »Trideset minut pred nastopom ne govori«. K tej informaciji (povzeti z uradne spletne strani www.eurovision.tv) pa je dodal lastno opazko, in sicer: »Nenavadno za žensko.«

Menim, da je bila pripomba neprimerna. Razumem, da je voditelj v sproščenem TV-formatu želel biti duhovit in neformalen, in da pri tem ni imel namena biti žaljiv, vendar je pri ustvarjalci RTV vsebin potrebno zavedanje, da opazke, ki slonijo na stereotipih in predsodkih, v programih javne RTV niso sprejemljive.

Frčanje listkov v Popšopu

Gledalka **P. V** se je pritožila, ker je voditelj oddaje Popšop **Nejc Šmit** med intervjujem z duetom Bql listke, na katerih je imel vprašanja, po vsakem zastavljenem vprašanju odvrigel, kar je po gledalkinem mnenju neprimerno.

»Torej sproščeno se se sprehajali po mestu in po vsakem vprašanju je voditelj, kot da je to nekaj najbolj normalnega, listek ki ga ni več potreboval, vrgel na ulico. Mislim da je tako početje nedopustno in ne razumem kaj nam je g. Šmit s tem želel sporočiti.. da ko smo sproščeni lahko prosto odvržemo smeti ki jih ne potrebujemo? Vljudno prosim, da se voditelja opozori na bolj odgovoren odnos do vloge, ki mu je zaupana.«

Odgovor urednika oddaje **Sandija Radiča**:

»Tako kot ste napisali, gre za sproščeno vedenje voditelja in gostov, saj gre za razvedrilno oddajo. V rubriki POPMOBILE voditelj gostu pripravi hitra vprašanja, ki jih ima napisana na omenjenih listkih. Pri metanju listkov ne gre za onesnaževanje,

ampak zgolj za slikovno ni vsebinsko dinamiko dela rubrike. Kot pa ste v prispevku, ki ga omenjate, lahko videli, vse listke tudi poberemo. In to smo tudi pokazali v prispevku. Lahko si ga ogledate v arhivu RTV 4D: <http://4d.rtvlo.si/arhiv/popsop/174472032> . Listke pa poberemo na 9 minuti in 32 sekund.«

Izgovor besede v kvizu Vem

Gledalko **T. Š.** je zmotil izgovor besede Konzonant v kvizu Vem 19. maja, ki ga je vodil »simpatični **Anže Zevnik**«.

»Njegovo zelo prijetno vodenje pa včasih pokvari napačna izgovorjava besed (menim, da je to dolžnost vašega lektorja) , danes pa nas je zmotila beseda, ki jo je kandidat pravilno rešil in izgovoril, to je beseda KONZONANT, ki se piše s črko Z, izgovarja pa s črko S, vendar mu voditelj te besede ni upošteval za pravilno rešitev. Na srečo je ta kandidat na koncu zmagal. No, naše pisanje je dobronamerno, pohvaliti moramo (oddajo gleda vsa družina) vse in upamo, da bo vaša nova oddaja na sporedu jeseni.«

Odgovor odgovornega urednika Razvedrilnega programa **Maria Galuniča**.

»Žal oddaje na televiziji (vsaj v RP TV SLO) nimajo svojega lektorja in so za jezikovno kulturo zadolženi skrbni uredniki in ustvarjalci/voditelji kar sami. Glede spodnje pripombe pa je tako, da voditelj najbrž ni storil nobene napake. Da bi se beseda KONZONANT izgovorila 'KONSONANT' ni prav nobenega razloga. In če je voditelj ponujeno rešitev s 's-jem' zavrnil, je storil prav. Veseli nas, da spremljate našo oddajo Vem! in zagotovo se vrnemo jeseni, saj že snemamo nove oddaje.«

Slovenija na Evroviziji

Ob robu razprav o Emi ter slovenski udeležbi na izboru za pesem Evrovizije in tudi o smiselnosti sodelovanja RTV Slovenija na tej mednarodni prireditvi, je pojasnilo napisala direktorica TV Slovenija **Ljerka Bizilj**. Besedilo v celoti objavljam kot **PRILOGO 3** na str. 58.

Kvantanje na podelitvi viktorjev, drugič

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa **Mario Galunič** je pripravil poročilo v zvezi s prenosom viktorjev aprila letos (glej aprilsko varuhinjino poročilo). Poročilo v celoti objavljam kot **PRILOGO 4** na str. 59.

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Jadralno letalstvo 2017

Gledalec **P. M.** je poslal več sporočil, v katerih je opozoril na pomembne uspehe slovenskega jadralskega letalstva in opozoril na skromno poročanje v športnem programu.

»Prvo letošnje bližnje, za slovenske jadralske zanimivo letalsko jadralsko tekmovanje, FCC GLIDING 2017, 23.4 do 4.5.2017, Prievidza na Slovaškem, ki so se ga udeležili naši jadralski je že mimo. Nanj vas kot državljan nisem spomnil, saj sem bil prepričan, da se vas je moje nekajletno zasebno obveščanje hiše RTVS, od športnega uredništva preko vseh direktorjev, varuhov in Programskega sveta, le toliko dotaknilo, da boste vajeti vendar vzeli v svoje roke. Kljub razumevanju nekdanjega varuha in osebnemu srečanju z odgovornim urednikom UPE ŠP je ostalo vse po starem (lanskoletno enkratno poročanje o državnem prvenstvu na Ptujju ni bilo v ŠP)
Za vas vse tudi ni bilo pomembno moje sporočilo - preberite kdo vse ga je dobil - s katerim sem vas obvestil, da imamo Slovenci med svetovno jadralsko smetano svojega predstavnika na desetem mestu, poslano 5. noiv.2016.
(...) Šahisti pravijo " Na potezi ste". Posebnih pisem v obliki "pritožbe " varuhinji ne nameravam pošiljati, saj je po vsemu napisanemu najbrž le dovolj razumljivo, kaj je treba po vseh vaših organizacijskih stopnicah ali stopničkah ustreznega storiti.«

Urednik Športnega programa **Miha Žibrat** je pojasnil, da je imel s P. M. lani dvourni sestanek, na katerem mu je pojasnil, da bo jadralsko letalstvo pokrito, kolikor se da, predvsem z evropskih in svetovnih prvenstev, težava pa je v sliki; do tega športa, ni sicer ni olimpijski in tudi ne kdo ve kako razširjen, sicer nimajo diskriminatornega odnosa. Urednik je sicer P. M. posredoval kontaktne podatke oseb za stike. Dogovorjeno je bilo, da bo tej panogi posvečene več pozornosti na multimedijški platformi RTV Slovenija.

V. PROGRAM PLUS

Pravica do pietete in arhivski posnetek

V oddaji Dobro jutro 12. 5. je bil v prispevku o dogajanju na Univerzi na Primorskem uporabljen tudi arhivski posnetek z inavguracije rektorja Dragana Marušiča. Z univerze so uredništvo oddaje Dobro jutro pozvali k umiku posnetka, sklicujoč se na pravico do pietete, saj je na posnetku tudi njihova pokojna sodelavka. Takšen dogovor (o neuporabi posnetka) naj bi že imeli z Informativnim programom. V. d. odgovornega urednika **Mario Galunič** je prosil za mnenje o uporabi arhivskih posnetkov in pravici do pietete. Poročilo objavljam v celoti kot **PRILOGO 5** na str. 60.

Referendumska kampanja za dobro jutro?

Gledalka se je pritožila zaradi – po njenih besedah – agitatorskega vložka v komentiranju aktualnih dogodkov v oddaji Dobro jutro 19. maja, na katerega bi se po njenem mnenju voditelj moral odzvati.

»Prvi gledalec, ki je poklical v oddajo, je navijal je za referendum o 2. tiru in pozival k oddajanju podpisov. To res ne gre. Voditelj Hofer gledalcu, ki je zganjal propagando, ni odvzel besede, nemočno gledal, videlo se je, da je v zadregi, vendar je molče čakal, da se konča; to ni prav, prosim, da ga na to opozorite.«

Uredništvu sem priporočila, da se pogovorijo, kako ravnati v takšnih primerih, saj imajo gledalci pravico, da niso tarče politične propagande (izjema je predvolilno – predreferendumsko obdobje, ki je v zakonu posebej definirano). Vedno znova bi bilo treba premisliti, kako v tem resnično težkem in odgovornem delu v živo najti pravo mejo med popolnoma anemično držo čiste nevtralnosti (deber dan, hvala in na svidenje) in pretirano angažiranostjo z izražanjem lastnega mnenja in polemiziranjem z gledalci. Obe skrajnosti sta neprimerni. V. d. urednik Programa plus **Mario Galunič** se je zavzel, da bi moderiranje odprtih telefonov dobro premislili, saj je pasti veliko.

Spori med zakonci: tiho ali glasno reševanje?

Gledalec **F. P.** se je pritožil nad izbiro družinskega terapevta, ki je sodeloval v razpravi o reševanju partnerskih sporov v oddaji Dobro jutro 19. maja 2017.

“Ne morem verjeti, da TV vabi v oddajo strokovnjaka, ki brez predsodkov podpira spore med zakonci in celo vpričo otrok in to utemeljuje, da se mora otrok navaditi zverinjaka, ko bo prišel v šolo. Zakaj pa so takšni strokovnjaki ustvarili takšen zverinjak iz šole, zdaj pa še hočejo iz družine. (...) Nastop strokovnjaka ni le proti plemenitemu poslanstvu človeka in družine, ampak tudi proti zakonu, ki prepoveduje psihično in fizično nasilje v družini in na delovnem mestu.«

Odgovor **Tanje Bivic**, urednice oddaje Dobro jutro«:

“Hvala za mnenje, vsako mnenje gledalca je zelo dragoceno, saj le tako lahko ustvarjalci rastemo in se razvijamo. Bi bila pa vesela, da nismo tako hitri z obsodbami, kdo je strokovno usposobljen in kdo ne. Žal menim, da ste strokovno mnenje zakonskega in družinskega terapevta Izidorja Gašperlina v oddaji Dober dan napačno razumeli oz. oddaje niste dovolj pozorno spremljali, saj se je g. Gašperlin jasno izrekel proti vsakemu nasilju, verbalnemu, psihičnemu ali fizičnemu, znotraj družine. Trdim tudi, da strokovno podano mnenje ni bilo niti pavšalno, niti nečuteče, niti ni rušilo odnosov znotraj družine niti ni rušilo družine, ki imajo urejene odnose

itd... G. Gašperlin morda ni povedal ravno tistega, kar ste si želeli slišati, ni bil všečen, bil pa je zagotovo strokoven.”

Iz pojasnila **Izidorja Gašperlina**, sodelujočega partnerskega in družinskega terapevta:

“Sem še enkrat pogledal posnetek oddaje, ker sem se bal, da morda res nisem kaj povedal tako, kot sem nameraval. Težava te oddaje je pomanjkanje časa, zato je precej težko do konca razviti in obrazložiti kakšno misel. Vendar po ponovnem ogledu lahko samo ugotovim, da nisem povedal nič takega, o čemer piše gledalec. Nasprotno! Ker je Oto Pestner pred mano lepo povedal, kako se počutijo otroci ob starših, ki se **PRETIRANO** in **NESRAMNO** prepirajo, sem samo potrdil, da se z njim povsem strinjam. Sem pa zato bolj izpostavil drugo plat, da starši kar prepogosto pretiravajo v drugo smer in pred otroki začno skrivati konflikte in postanejo neke vrste igralci. V oddaji sem večkrat poudaril, da konflikt še ne pomeni prepira. Tukaj pa še dodatno poudarjam, da vsak spor ali prepir še ne pomeni tudi nasilja. In prav v tem mislim, da me je vaš gledalec zgrešil.«

VI. TELEVIZIJA IN PRILAGOJENI PROGRAMI

Prehitra grafika

Gledalec **S. L.** je poslal obsežno pismo s prilogami in več pripombami. Med drugim je bil zelo kritičen do prehitre grafike v TV-oddajah, ki ji je težko slediti.

»Tudi pri vas so podnapisi pri poročilih in še pri nekaterih drugih oddajah, pri podnaslovih in podpisih (ime, priimek, funkcija osebe ali človeka, ki sodeluje v oddaji) tako kratek čas na zaslonu, da ne moreš ničesar prečitati ali si zapomniti. Mislim, da bi vaša tehnika to morala že zdavnaj opaziti in popraviti. Delavci na RTV-ju in v tem delu bi morali zadeve spremljati. Ali razumete ljudi z možganskimi okvarami, težko spremljajočimi, starejšimi in ostalimi, da program zelo težko ali nemogoče spremljajo?«

Iz odgovora **varuhinje**:

“Glede podpisov govorcev v oddajah lahko napišem, da pri televizijski produkciji načeloma velja, da morajo biti podpisi vidni toliko časa, da se preberejo, po nenapisanem pravilu od 6 do 10 sekund, vsekakor pa največ toliko časa, kot traja izjava govorca. Zavedam se, da je tovrstnih težav kar nekaj, morda največ v dnevnoinformativnih oddajah, kjer včasih objavijo tudi zelo kratke izjave, nato pa hitro nadaljujejo z branim besedilom ter zato umaknejo podpis. Menim, da se to ne

dogaja prav pogosto, vseeno pa je vaša kritika zelo dobrodošla in jo bom posredovala pristojnim, da bodo zopet bolj pozorni in uvidevni do gledalcev.

Pomembni podatki le napisani, ne tudi povedani, drugič

Predsednik programskega odbora za invalidske vsebine **Stane Padežnik** se je zahvalil uredništvu Tednika, ki je upoštevali pripombo o izključevanju gledalcev, ki ne morejo prebrati telefonskih števil na zaslonu (glej mesečno poročilo za april).

»Zaslužite si pohvalo, posebej pa še voditeljica oddaje ga. Jelena Aščič, ki je prebrala telefonske številke, na katere lahko kličemo in prispevamo za socialno ogrožene. To je zdaj primer dobre prakse na TV Slovenija in upoštevanja oziroma vključevanja vseh gledalcev, ne glede na osebno okoliščino (glej. 14. Člen Ustave RS). Pričakujem, da bo ta doseženi standard obveljal za vse tekste v celotni oddaji (v kolikor se bodo pojavljali).«

VII. SPLOŠNO

Kaj res nič ne znate?

Gledalka **B. J. B.** je nezadovoljstvo nad ponovitvami, TV-prodajo in nasploh TV-ponudbo izrazila takole:

»Zanima me ali nam za naš obvezen prispevek RTV, res ne morete ponuditi drugega, kot ponovitve oddaje VEM in Taksi, ter celega kupa TOP SHOP reklam. So izpuhtela vsa sredstva za ekipo Eurovizija, kjer nas nihče še opazi ne. Kje je smisel tega ogromnega stroška, da moramo sedaj gledati ponovitve kvizov in mislim, da poleg sploh ne piše ponovitev, kot da smo gledalci malo bebavi. Hvala.«

Odgovor varuhinje:

Iz vašega sporočila veje nezadovoljstvo nad ponudbo RTV Slovenija, ki pa ste jo tako rekoč z enim stavkom in enim zamahom pavšalno skrčili na dve oddaji, televizijsko prodajo in tekmovanje za pesem Evrovizije. Ker bi vam rada odgovorila čim bolj vsebinsko, bom v nadaljevanju iz vašega sporočila skušala izluščiti konkretna vprašanja in nanje konkretno odgovoriti.

1) Kaj so zagotovljene vsebine in storitve javnega medijskega servisa, ki vam pripadajo ob plačilu RTV prispevka (12,75 eur na mesec)?

Gledate lahko 7 televizijskih programov (TV SLO1, TV SLO2, TV SLO3, TV Koper, TV Maribor, TV Capodistria, TV Lendava), poslušate 8 radijskih programov (Prvi,

VAL 202, Ars, Radio SI, Radio Maribor, Radio Koper, Radio Capodistria, Radio Lendava), berete novice in druge vsebine na multimedijem portalu MMC, uporabljate arhiv RTV 4D ali hibridno TV, če ste senzorno ovirani, lahko uporabljate prilagojene storitve. S temi sredstvi RTV Slovenija ustvarja lastno glasbeno produkcijo (s Simfoničnim orkestrom in Big Bandom) ter digitalizira slovenski filmski arhiv. In če sem še bolj podrobna: TV Slovenija na leto predvaja okoli 60 tisoč oddaj, kar je blizu 30 tisoč ur programa. Samo TV-novinarji Informativnega programa vsak dan ustvarijo osem informativnih oddaj. Menim, da v tako obsežni in večinoma kakovostni ponudbi vsak gledalec najde nekaj zase.

2) Zakaj RTV Slovenija predvaja tudi oglase (in TV prodajo)?

RTV Slovenija je sistemsko umeščena med tiste javne ustanove v Sloveniji, ki si morajo del sredstev za opravljanje svoje dejavnosti zaslužiti na trgu, zato oglasni prostor trži v vseh televizijskih in radijskih programih ter na spletu. Pri tem deli usodo drugih javnih RTV po svetu, ki denar pridobivajo z neko vrsto rednega prispevka in z oglasi. Televizija Slovenija, na primer, z oglasi pridobi okoli 20 % potrebnega denarja. Poleg klasičnih TV-oglasov predvaja tudi TV-prodajo - oboje je predvideno in dovoljeno z zakonom. Osebno menim, da je zlasti televizijske prodaje preveč in da je tudi vsebinsko na nizki ravni. Kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev sem pristojne pozvala, naj ob odločanju o obsegu oglaševanja vedno znova pretehtajo (finančno) korist od preobsežnih oglasnih blokov in morebitno (moralno) škodo, ki jo zavod utrpi v javnosti.

3) Kako je označeno, da gre za ponovitev TV-oddaje?

Pri ponovitvah v levem kotu zgoraj, ob označbi programa - TV SLO1, TV SLO2 ... - v navpični obliki piše beseda "ponovitev".

4) Zakaj RTV Slovenija sodeluje na izboru za pesem Evrovizije, od kod ji denar za to? Slovenski izbor za pesem Evrovizije (Ema) je med najbolj gledanimi oddajami Razvedrilnega programa TV Slovenija, odlično so gledani tudi koncertni večeri izbora za pesem Evrovizije (predizbora in finale) in zato tudi med najbolj zanimivimi za oglaševalce. Finančni izdatki so torej v veliki meri pokriti z oglasi. Produkcija teh oddaj ne gre na škodo drugih oddaj. Razvedrilni program deluje po načrtih in med drugim trenutno že snema novo serijo kviza Vem.

Upam, da sem rešila kakšno od vaših dilem. Če mi boste še kdaj pisali, vas prosim, da ste pri tem čim bolj konkretni: le na konkretno vprašanje lahko tudi odgovorim konkretno.«

Podnapis prekrije podpis! Pa je to res?

Gledalec **V.P.** je »v imenu številnih starejših občanov« prosil, naj pri zanimivih tujih dokumentarnih oddajah poskrbimo, da podnapisi ne bodo prekrili pomembnih podatkov, na primer podpisa govorcev.

»sprašujem se ali je res težko in tehnično neizvedljivo poudariti slovenske podnapise v oddajah nacional geografic. histiri .animal kanal in podobno. drugač samo prevajanje res nima nobenega smisla .«

Iz odgovora **varuhinje**:

Za televizijske programe nacionalne RTV hiše velja, da se v pondaslovljenih oddajah pomembni grafični prikazi (na primer podpisi govorcev) prikazujejo pregledno ločeno, običajno tako, da se grafični zapis prikaže dvignjeno, torej nad podnaslovi. Vse to je torej tehnično izvedljivo in na RTV Slovenija tudi uveljavljena praksa. Če boste na TV SLO1, TV SLO2, TV SLO3, TV Maribor in TV Koper opazili, da ni tako, nujno sporočite, da bi lahko takoj ukrepali. Morda pa ste imeli v mislih kakšnega od tujih programov, ki jih spremljate prek kableskega ali internetnega operaterja? V tem primeru vam pri vaši težavi ne morem pomagati, saj kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija nisem pristojne za komercialno televizijsko ponudbo.

/Pritožbo objavljam kot primer, ko se gledalec pritoži nad vsebino ali storitvijo drugih TV-ponudnikov./

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

»Bandera rosa« in današnji čas

Poslušalka **A. D.** je vprašala, ali je primerno, da se na Prvem programu Radia Slovenija vrti pesem Bandiera Rossa (Avanti Popolo).

»Zadnje čase poslušam na radio pesem "Bandera rosa", ki opeva rdečo zastavo in komunizem. Zanima me, ali se vračamo k rdeči zastavi in komunizmu? Sicer ne obvladam jezika in nimam točnega prevoda pesmi, vendar se mi zdi, da pesem ni za današnje čase. Ali se pač motim?«

Odgovorni urednik Prvega **Andrej Stopar**:

»Pesem smo predvajali enkrat, in sicer 1. maja med 11.00 in 12.00 uro. Ne posegamo v idejno sporočilo pesmi, ki sicer izvira iz l. 1908, je pa primerno prazniku, na katerega smo jo predvajali.«

Kaj se je zgodilo z Ljerko?

Poslušalka **V. V.** je preverjala, kaj se je zgodilo z oddajo Nedeljsko dopoldne z Ljerko, zakaj oddaje ni na sporedu, ob tem pa »nihče ne pove, zakaj, do kdaj, enostavno nič. Kličem in kličem na program: ali nihče ne dvigne ali je pa zasedeno!«

»Prosim, recite jim, da je njihova moralna in etična dolžnost, da nekaj povejo, po možnosti po resnici! Kajti to skrivanje povzroča same nevšečnosti in kreiranje negativne energije. Brez potrebe! Recimo, da je zbolela! Ali odpotovala ali ... kaj vem, kaj. Z ozirom na to, da nas je rednih poslušalcev cela vojska, si pa menda zaslužimo nekaj besed? Kaj Vi menite? Jaz poslušam radio Ljubljana in zdaj Slovenija od leta 1957 (to je 60 let), pa se ne spominjam takšne ignorance!«

Pojasnilo odgovornega urednika **Andreja Stoparja**:

»Obžalujemo, da ste naš molk razumeli kot ignoranco. Ni šlo za ignoranco, ampak za izraz stiske in razmer, s katerimi se do zdaj še nikoli nismo soočili. Gospa Belak je naša zunanja sodelavka in ne pomnimo primera, ko nas naši partnerji niso toliko časa obvestili o odsotnosti, obenem pa se ne oni, ne njihovi družinski člani niso oglašali na naše vztrajne klice. Ker nismo vedeli, kaj se dogaja z gospo Belak, smo prejšnjo nedeljo pripravili glasbeno oddajo z opravičilom, da Nedeljsko dopoldne z Ljerko odpade. Včeraj smo bili prisiljeni v enak scenarij, a žal je po pomoti to opravičilo izpadlo. V nobenem primeru pa ne moremo brez privoljenja gospe Belak poslušalcem razlagati, kaj se dogaja z njo, pa čeprav ljudi, ki jo radi poslušajo, to še tako zanima. Gospa pa se nam, ponavljam, sploh ni oglašala.

Žal nam je tudi, da ste klicali zaman. Ob koncih tedna običajno nimamo kontaktnih oddaj, zato so asistenti, ki dvigujejo telefone, na programu samo takrat, ko je oddaja na sporedu.

Na srečo se nam je gospa Belak danes oglasila in opravičila. Z njo je vse v redu, a v tem trenutku samo upamo, da bo naslednjo nedeljo oddaja vendarle na sporedu. Opravičujemo se Vam za nevšečnosti in se zavedamo, da bi morali zaplet drugače predstaviti v javnosti.«

Nekoč je bila narodnozabavna glasba

Poslušalec **T. T.** na Prvem pogreša več narodnozabavne glasbe.

»Sem malo starejši poslušalec radia in to prvega programa . Program se mi zdi dober ,če ne zelo dober le malo več oz. več narodnozabavne glasbe (Avsenik ,Slak itd..) bi moralo biti kot pred leti ! Sedaj je skoraj ni a večina držav to dela ,saj naj bi bil prvi program "bolj nacionalni " in povdarjal Slovenstvo ! To se je dogajalo , a zakaj se je prekinilo pa povejte vi...«

Odgovor urednika Uredništva za glasbo Prvega programa Radia Slovenija **Rudija Pančurja**.

»Narodno zabavno glasbo lahko na Prvem programu poslušate zlasti v jutranjem sklopu programa, posebno pozornost pa ji posvečamo v oddaji Četrtek večer domačih pesmi in napevov, na sporedu vsak četrtek, ob 20.00. Narodno zabavna glasba je stalnica tudi v nedeljskih dopoldanskih izborih, v oddaji Nedeljsko dopoldne z Ljerko ter v dve urni nedeljski oddaji Pozdravi in čestitke. Sicer pa se svojega poslanstva v zvezi s promoviranjem, pa tudi s spodbujanjem in z razvijanjem domače glasbene ustvarjalnosti in poustvarjalnosti, na Prvem programu RAS dobro zavedamo. To dokazuje že delež slovenskih skladb v glasbenih opremah, saj presega zakonska določila, po drugi strani pa to dokazujejo tudi glasbene oddaje, v katerih naše glasbene urednice in uredniki obravnavajo res širok nabor glasbenih vsebin domače glasbene scene. Tako lahko poleg domače narodno zabavne glasbe slišite tudi domačo otroško glasbo, slovensko ljudsko glasbo, domače šansone, popevke, domačo kantavtorsko glasbo, domače godbe in pihalne orkestre, domače pop in rock izvajalce, pa tudi jazzovska in klasična dela domačih glasbenih ustvarjalcev in poustvarjalcev.«

Dialog s civilno pobudo za pluralni radio, drugič

V okviru dialoga s civilno pobudo za pluralni radio (glej varuhinjino poročilo za april) sem se 16. maja 2017 sešla z ustvarjalci programa. Sestanka so se udeležili direktor Radia Slovenija Miha Lamprecht, odgovorni urednik Prvega Andrej Stopar, glasbeni urednik Prvega Rudi Pančur, odgovorni urednik Vala 202 Mirko Štular, odgovorni urednik Arsa Matej Venier in urednik uredništva za religije in verstva Boštjan Debevec. Zapis s sestanka v celoti objavljam kot **PRILOGO 6** (str. 63).

Na objavo zapisa o začetku dialoga in korespondence o verski glasbi v aprilskem poročilu varuhinje se je odzval **D. V.**

»Hvaležno se Vam zahvaljujemo, ker ste resnično korektno in pošteno v varuhovem aprilskem mesečnem poročilu vso pomembno vsebino objavili; sinoči smo vse prebrali in potrjuje, kar smo zapisali v našem drugem pismu v zadnjem odstavku. V Vas prepoznavamo iskrenega poštenega človeka in odgovorno varuhinjo, ki bo v dialogu z poslušalci, odgovornimi na radiju in programskim svetom pomagala k medsebojnemu zaupanju, da bodo radijski programi končno v služenju dialoga, medsebojnega spoštovanja vsem državljanom in državljanom in v primerjavi z evropskimi javnimi zavodi.«

Potem ko so predstavniki civilne pobude zapis o začetku dialoga oz. sestanku z varuhinjo 12. aprila objavili v tisku, kar je v časopisu Dnevnik sprožilo polemiko, sem prejela pismi dveh poslušalk, ki menita, da je verskih vsebin na Radiu Slovenija dovolj.

»Pridružujem se tistim poslušalcem, ki ne želijo novih verskih oddaj, saj jih je že danes dosti. Moja pokojna mama je vedno rekla, da je za molitev in petje cerkev. Vse ostalo pa naj bo intima posameznika. Če je vse pošteno in brez politike, ni nobeden s tem prikrajšan.« (V. L.)

»Radio mora upoštevati, da je prvi odstavek sedmega člena Ustave RS določil, da so država in verske skupnosti ločene. Poleg tega pa ni samo Rimokatoliška vera in so še druge, ki niso tako napadalne kot cerkev. Pa še en primer: na Dan upora slovenskega naroda ni bilo ene partizanske pesmi na Val-u 202, ko pa je Velika noč in Božič, moramo pa vse dni poslušati maše, kaj kdo kuha za praznike, kateri svetniki so itd. Samo v vedenje cerkvenim oblastnikom, ki imajo svoj radio in glasila.« (A. D.)

MMC

I. VSEBINE

Grajanje ali promoviranje davčne utaje?

Bralec **D. K.** je izrazil ogorčenje nad člankom **Jureta Brankoviča** na MMC (<http://www.rtv slo.si/slovenija/v-osebni-stecaj-sem-sel-samo-zato-da-unicim-davcno-odlobo/421289>) o davčnem utajevalcu Roku Snežiču.

»Kdo se je tega spomnil in to odobril? To je pljunek v obraz vsem nam, ki se trudimo pošteno plačevati davke, da lahko država funkcionira. Upam, da ne dobimo ta vikend še prispevka, od kakega obsojenega dilera, kako se šverca droga čez mejo.«

Pojasnilo avtorja članka **Jureta Brankoviča**, sicer novinarja oddaje Tarča:

»Pogovor z g. Rokom Snežičem za spletno stran [rtv slo.si](http://www.rtv slo.si) smo pripravili v uredništvu Tarče. V pogovoru je bilo vidno zapisano, da pripravljamo prispevek v kontekstu vprašanj »Kako uspešna je država pri iskanju in zaplembi premoženja nepojasnjenega izvora? So osebni stečajni res odrešitev za najbogatejše dolžnike?« Pogovor smo objavili, ker po našem mnenju kaže na sistemske pomanjkljivosti davčne in stečajne zakonodaje. To je potrdil tudi predsednik zbornice stečajnih upraviteljev v oddaji Tarča tri ure po objavi prispevka. O tem priča prispevek naslednji dan na spletni strani <http://www.rtv slo.si/slovenija/davcne-igre-roka-snezica-razkrivajo-sistemske-luknje-za-izogibanje-dolgovom/421460> ter v Dnevniku in Odmevih naslednji dan.«

Pojasnilo urednice Uredništva novih medijev **Kaje Jakopič**.

»Poleg odgovora kolege Brankoviča, s katerim se strinjam, lahko še dodam, da smo zgodbo naslednji dan tudi nadgradili oz. dopolnili z dodatnim člankom, v katerem

smo objavili tudi odzive pristojnih služb, ki so sicer svoje odgovore poslale z zamikom.«

Iz mnenja varuhinje:

Menim, da na javni RTV ne sme biti prepovedanih tem in tudi ne seznama prepovedanih govorcev. Tudi pogovor z davčnim utajevalcem je lahko relevanten novinarski prijem za obdelavo relevantne teme, ki je v javnem interesu. Ključno pa je, da se vsaka tematika, še posebej pa takšna, ki se nanaša na finančne temelje države in s tem na njeno samobitnost, obravnava odgovorno, z jasno definiranim fokusom, z umestitvijo v kontekst, v skladu s programskimi standardi in poklicnimi merili.

V članku na MMC bi moralo biti nedvoumno in jasno zapisano, da je intervju uvod v širšo analizo očitnih lukenj v davčni in stečajni zakonodaji, ki omogočajo zlorabe, oziroma, da je bil pogovor posnet z namenom poznejše celovite razgrnitve tematike v oddaji Tarča, v kateri so sporno prakso komentirali poznavalci. To informacijo so bralci dobili naknadno, v drugem članku. Brez vnaprejšnjih pojasnil je bralec težko sklepal o povezavi med člankom na spletu in poznejšo oddajo na televiziji, torej na dveh različnih medijih oz. platformah RTV Slovenija. Kontekst je postal razumljiv šele s časovnim zamikom nekaj ur (do oddaje Tarča oz. do povzetka debate naslednji dan na MMC). Hkratna objava intervjuja in okvirja z napovedjo Tarče brez dodatnega pojasnila, da gre za medsebojno povezavo oz. navezavo, ni bila zadostna.

Poklicno načelo celovitosti v časovnem nizu je bilo sicer spoštovano, vendar šele za nazaj, saj bralec prvega članka takšnega sosledja podajanja informacij oz. dejstev ni mogel pričakovati. Lahko je bil zaveden in je razumel, da novinar javne RTV takšno delovanje obravnava brez kritične distance in naklonjeno, četudi to ni bil novinarjev namen.

Priporočilo: Novinarjem in uredništvom priporočam, da pri hkratni, dopolnjujoči ali križni objavi informacij na različnih platformah RTV (kar je dobrodošel prijem) vedno dodatno preverjajo, ali so vsem naslovnikom (bralcem, gledalcem, poslušalcem) podali vsa dejstva, potrebna za razumevanje celote in konteksta.

Objava lažnih novic?

Bralec **D. I.** je poslal pritožbi na objavljena članka 6. maja in 7. maja, obakrat je v člankih opazil faktografske napake, na katere je uredništvo opozoril, vendar po njegovih besedah ni bilo takojšnjega odziva. Podobno pritožbo je poslal tudi aprila.

V prispevku 7. maja (<http://www.rtv slo.si/svet/v-siriji-novi-spopadi-kljub-dogovoru-o-varnih-obmocjih/421598>) je opazil vsebinsko napako, saj je pisalo "Združeni narodi so sicer izrazili nestrinjanje z dogovorom, ZDA pa so ga mlačno podprle, še poroča RT", pri čemer je iz izvornika razvidno, da je RT poročal prav nasprotno: »Združeni narodi so pozdravili dogovor, ZDA pa so ga rezervirano podprle«.

»Povsem nesprejemljivo je, tudi v nasprotju z navodili novega direktorja RTV Slovenija, da novinarji objavljajo lažne trditve!!!! Očitno ponovno klasičila "lažna

novica" s strani Uredništva RTV Slovenija – MMC. RT je napisal: To je čisto sprevračanje resnice, bralcem pa Uredništvo MMC na ta način vsiljuje neresnično mnenje, da UN nasprotuje temu dogovoru!!! Če pa je temu botrovalo neznanje tujega jezika, pa je moje ogorčenje povsem enako. V obeh primerih se lahko upravičeno vprašam o strokovnosti novinarja, ki je članek spisal in Dnevnega urednika, ki je objavo odobril.«

Urednica uredništva novih medijev **Kaja Jakopič** pojasnila:

"Do napak, na kateri opozarja uporabnik, je res prišlo, zato smo ju že odpravili. V obilici dela, ki ga imajo naši novinarji, lahko pride tudi do tega, vendar se zelo trudimo, da je napak res čim manj. Naj še dodam, da zaradi tega ne vidim razloga, da so uporabniki do nas oz. do novinarja v svojih sporočilih lahko tako žaljivi."

Iz odgovora **varuhinje**:

Urednici se pridružujem v želji, da bi komunikacija potekala čim bolj spoštljivo. Se vam zdi pravično, da napako razglasite za lažno novico? Kot sem napisala že v svojem zadnjem odgovoru (21. 4. 2017), ne poznam nobenega nezmotljivega človeka in tudi nobenega nezmotljivega novinarja. Ko se novinar zmoti ali se mu primeri lapsus, običajno zadostuje, če ga bralec (poslušalec, gledalec) opozori na napako tako, da pove, kaj je bilo zapisano in kaj bi bilo prav. Seveda pa se povsem strinjam z vami, da so napake nezaželene, in da jih morajo v uredništvu, brž ko jih zaznajo ali so nanje opozorjeni, tudi popraviti.

Izbris bloga in blokada

Nekaj uporabnikov je protestiralo, ker so jim administratorji na MMC izbrisali blog, njihova uporabniška imena pa blokirali. Menijo, da gre za uredniško samovoljo in enostransko interpretacijo kodeksa (Standardi in pravila komuniciranja na spletnem mestu rtv slo.si, 2014), varuhinjo pozivajo, naj zaščiti svobodo javne besede.

Kot primer navajam pritožbo uporabnika **Kavarna Hayek (KaHa)**:

“Na portal MMC RTVSLO sem se prijavil, da bi na njem objavil svoje mnenje o napadih na svobodomiselne ljudi, ki jih skušajo utišati - tudi s kazenskim pregonom zaradi "sovražnega govora". Pri tem sem povzel del lastnega zapisa, ki je bil objavljen na mojem blogu - in za katerega menim, da bi ga moralo prebrati več ljudi. Ni minilo nekaj minut po objavi - ko ste moj blog izbrisali, mene pa blokirali. Brez razloga, brez opozorila, brez česar koli. Še en odvraten primer poskusa utišanja nekoga!«

Pojasnilo **Kaje Jakopič**, urednice Uredništva novih medijev:

»Blog je bil umaknjen, ker je kršil pravila sodelovanja, uporabniško ime **KaHa** pa blokirano.

Iz pravil:

2. Različna mnenja in njihovo primerjanje so bistvo vsake spletne razprave, zato ne bom osebno besedno napadal, grozil, žalil in blatil souporabnikov, avtorjev in drugih ljudi.

4. Zavedam se, da so oblike sovražnega govora, pozivanje k nasilju, razširjanje in izražanje rasne, narodnostne, verske, spolne in druge nestrpnosti na podlagi Ustave Republike Slovenije in zakonov prepovedane, tisti, ki namerno spodbuja k sovražstvu, nasilju in nestrpnosti, pa je osebno kazensko odgovoren.«

Menim, da so v obravnavanih primerih administratorji MMC argumentirano pojasnili odločitve.

Ne razumem vaših pravil!

Uporabnik **najdise** je prosil za pojasnila pravil o standardih komuniciranja na spletu.

»Ali to pomeni, če narediš napako, si doživljalensko kaznovan in nimaš pravice do svojega mnenja. Se vam zdi pošteno, da je moj aktualni komentar, objavljen po nekaj urah, vržen nekaj strani nazaj in ne morem sodelovati v aktivnem pogovoru. Zanima me, kdaj se odpravi nadzor. Navedem primer, skoraj eno leto nisem komentiral na tem portalu, ampak sem bil še vedno pod nadzorom.«

Odgovor uredništva novih medijev:

Nadzor nad uporabniškim imenom **najdise** je deaktiviran. Še enkrat uporabniku pošiljamo v vednost pravila: <http://www.rtv slo.si/strani/moj-splet/669/embed#blog>

Sovražni govor – kako ga prijaviti?

Bralec **I. A. H.** se je pritožil zaradi neprimerne komentarja terorističnega napada v Manchesteru, v katerem je bila Velika Britanija označena kot gusarska država, ki izvaja nasilje na Bližnjem vzhodu. Po njegovem mnenju administratorji vedo, da gre za uporabnika, ki uporablja sovražni govor, vendar ga ne blokirajo ali nadzorujejo.

»Ne brišejo neonacističnih, antisemitskih in sovražnih izpadov. Ne blokirajo razvpitega uporabnika, ki vsak dan znova krši Pravila MMC (in brez skrbi uporablja MMC kot platformo za izvajanje kaznivih dejanj - s polno podporo uredništva MMC).«

Urednica Uredništva novih medijev **Kaja Jakopič** je sporočila, da so komentar zbrisali takoj, ko so ga opazili oz. bili nanj opozorjeni. Bralca sem pozvala, naj prihodnji sam prijavi neprimeren komentar, kar je najkrajša in najbolj preprosta pot za izbris neprimerne objave, vsekakor bolj učinkovita, kot če najprej poda pritožbo varuhu. .

Teroristi ali uporniki

D. F. se je dvakrat pritožil, ker se po njegovem mnenju v objavah na MMC (a tudi na televiziji in radiu) mešajo pojmi, ko gre za opisovanje sprtih strani v Siriji.

»Kdo je islamist, najbrž skoraj vsi ostali razen Asadova vojska. in ne Režimske sile, kajti tudi naša vojska je SV-slovenska vojska in ne Pahorjeve režimske sile!!«

»Kdaj nam boste povedal kdo so ta takoimenovana opozicija v Siriji. V dogovoru, so varne cone z namenom zavarovanja civilistov in intenzivnejšega napada na Islamsko državo. Mar je res največje zlo v Vaši hiši reči dobri besedo za Ruse. Kar se tiče jenkijev pa navsomoč olepšovat njihove zločine? Nevem kakšna terminologija je to, saj so bili napadalci iz Pariza teroristi in ne uporniki. Nevem ali se terorizmu v vsaki državi drugače reče. V Ukraini dobijo prislov proruski, zakaj ne dobijo Sirijski uporniki prislov Proameriški uporniki ali Prosavdijski.«

Iz odgovora **varuhinje**:

V članku o dogajanju v Siriji, ki ga navajate kot primer, je bila uporabljena standardna terminologija slovenskega žurnalizma, v kateri se izraza džihadisti in islamisti uporabljata za pripadnike Islamske države, izraz uporniki za nasprotnike Bašarja Al Asada, izrazi sirska vojska, vladne sile, režimske sile pa za pripadnike sirske vojske, na čelu katere je Al Asad.

Iz pojasnila urednika Uredništva zunanjepolitičnih oddaj TV Slovenija **Aleša Maleriča**:

Dodal bi le, da so notranja razmerja med uporniki in oblastjo, med posameznimi uporniškimi skupinami, med temi skupinami in njihovimi podporniki, etc. izjemno zapletena in smo jih že večkrat poskušali podrobneje predstaviti v daljših oddajah kot je Globus. Žal tega podrobno ne moremo narediti v minuti in pol prispevka, zato iščemo neke simplifikacije, ki bi približno opisale sprte strani in bile gledalcu v grobem razumljive.

To vprašanje se navezuje tudi na priporočilo iz poglavja Televizija – Informativni program – Migrantska tematika: terminologija ter zadevo obravnavano v poglavju RTV Slovenija – Jezikovna kultura – Tretjeosebnost pri poročanju o veri, drugič.

II. DOSTOPNOST, STORITVE

Predlog: predal za pohvale

Gledalec in poslušalec **M. P.** v programih RTV Slovenija najde veliko vsebin zase in svojo družino, včasih bi za vrhunske oddaje rad pohvalil avtorje ali urednike ali druge sodelavce, pa sploh ne ve, komu naj to sporoči.

»Ker nimate poštnega predala za pohvale, se obračam na vas kar prek predala za pritožbe.«

Predlaga, da bi čim prej uvedli tudi predal ali gumb za pohvale, ki naj bo dobro viden, da ga ni treba iskati po vsej strani.

Predlog posredujem snovalcem prenove spletnega mesta rtv slo.si.

Problem z RTV4D

Uporabnik **L. H.** je bil ogorčen, ker predizbora za pesem Evrovizije ni mogel gledati preko portala RTV4D.

»Opcija "v živo" na portalu RTV4D preprosto ni delovala in še vedno ne deluje - ko kliknem na zeleni program, se odvrti samo oglas, potem se pa ne zgodi nič. Namestil sem najnovejšo različico Adobe Flash Playerja in v namestitvah brskalnika omogočil njegovo avtomatsko uporabo in še vedno nič. Mi lahko kdo pojasni, kaj se dogaja?«

Odgovoril je **Luka Zebec**, v. d. vodje MMC:

»Na naši strani nismo zaznali težav; v takšnih primerih je najbolje (in najhitreje), da uporabnik takoj odda prijavo preko obrazca za prijavo napak. Povezava do obrazca se nahaja na dnu portala RTV 4D. Na ta način naši tehniki dobijo vse potrebne podatke o napravi (računalnik, telefon, ...), brskalniku (Internet Explorer, Chrome ...) in druge ter lahko ustrezno pomagajo.«

Vreme na Goričkem – zakaj na TTX ni podatka?

Uporabnica **L. H.** je opazila, da teletekstu ni vremenskih podatkov za pokrajinski park Goričko, zanima jo, zakaj.

Pojasnilo **Luke Zebca**, v. d. vodje MMC:

Naš tehnik, ki skrbi za avtomatiko prenosov podatkov, je preveril in ugotovil, da za Goričko na ARSO ni podatkov.

I. JEZIKOVNA KULTURA

Pohvali prevajalcema

Gledalec **M. P.** je pohvalil prevod filma Parada (**Ana Bohte**), gledalka **M. P.** pa prevod nadaljevanke Nagelj (**Domen Kovačič**).

»Želim pohvaliti izredno dober prevod filma Parada, ki je bil na sporedu TV SLO 2 25.5.2017 v večernih urah in ga je opravila vaša cenjena sodelavka oz. prevajalka ga. Ane Bohte. Prevod tako zahtevnega jezika pripadnikov narodov in narodnosti nekdanje Jugoslavije in njihovih dialektov ter mestoma tudi slengov zahteva res vrhunsko znanje, občutek za jezik, razgledanost, prilagodljivost in ne nazadnje tudi kilometrino.«

»V nadaljevanke Nagelj me resnično razveseljuje čudovit prevod, kakšne lepe besede (iztrohnjeno srce, izjokane oči....)«.

Odgovor vodje lektorske in prevajalske službe na Televiziji Slovenija **Barbare Muller**.

»Lepo je slišati tudi glas zadovoljnih gledalcev, saj se prevajalci in lektorji dobro zavedamo, da je naše delo namenjeno prav gledalcem. Veseli smo potrditve, da delamo dobro.«

Tretjeosebnost pri poročanju o veri, drugič

Gledalec **J.K.** se je odzval na pojasnilo lektorjev **Darinke Koderman Patačko** in **Marka Prše** o nekaterih praksah v poročanju novinarjev Televizije Slovenije (korespondenca je objavljena v poročilu za mesec april); prosil je za vnovičen razmislek o medsebojnem naslavljanju novinarjev in o t. i. tretjeosebnem poročanju v novinarskih besedilih, saj z odgovori, kot je zapisal, ne more biti povsem zadovoljen.

Iz odgovora **varuhinje**:

»Razumem vaše vztrajanje, da se nekateri primeri še bolj poglobljeno preučijo. Skrb za slovenski jezik je med temeljnimi poslanstvi in zavezami ustvarjalcev RTV vsebin, in je kot taka večkrat poudarjena tako v programskih standardih kot v poklicnih merilih.

Menim, da bi bilo do celovitega odgovora, ki bi potem lahko deloval kot splošno priporočilo, mogoče priti le v sodelovanju z novinarskimi uredništvii, kjer še bolje poznajo tudi praktično plat, vsakodnevne težave in morebitne zadržke ali omejitve.

Tudi nekateri novinarji, s katerimi sem govorila, opažajo določeno nedoslednost in različne pristope v različnih oddajah ali programih – ne nujno v primerih, ki ste jih navedli, vsekakor pa tudi ob takšnih.

Zato bom tudi na podlagi vaših pisem in razmislekov predlagala delovno srečanje lektorjev, novinarjev in urednikov iz različnih programov RTV Slovenija. Preverila bom, ali bi nam morda prvo takšno srečanje lahko uspelo izpeljati še pred poletjem. O vsebinskem izkupičku vas vsekakor obvestim.«

Zadeva se deloma navezuje tudi na tematiko iz poglavja TV Slovenija – Informativni program – Migrantska tematika: terminologija.

TV-prodaja: »salata«, drugič

V zvezi z opozorilom gledalca **T. M.** z dne 31. 3. 2017, da v enem od oglasov v TV-prodaji besedo solata napačno izgovarjajo »salata«, je služba za trženje naročnika pozvala, naj napako popravi. V začetku maja je naročnik posredoval novo različico oglasa s pravilno prebrano besedo solata, ki je od takrat v predvajanju.

II. TEHNIČNE ZADEVE

Pritožba – »razmazana slika«

Gledalec **V. K.** se je pritožil zaradi signala RTV, zapisal je, da se je kakovost poslabšala.

»Moti me ker je v večernih urah sploh nemogoče gledati tv. Napiše ni signala, slika je razmazana, program se zaustavi (zamrzne), da ne govorim, da planet tv in golicco sploh ni več nikoli možno gledati. Če pa preklopim na program ATV, pa program lahko nemoteno gledamo. Prispevek za RTV pa je potrebno plačati, pa če smo zadovoljni z kvaliteto programa ali ne. Zanima me, če boste na tem področju naredili kakšne izboljšave, saj je signal glede na opisane težave očitno preslab.«

V. d. vodje **Oddajnikov in zvez Mirana Dolenca** sem prosila, da bi morda kar na terenu preverili stanje. Po terenskih meritvah 25. maja je sporočil, da pritoževanje gledalca nad slabim signalom ni bilo na mestu in da mu je merilna služba pomagala do kvalitetnega sprejema. Iz poročila **Dušana Valentinčiča**:

»Med potekom meritev smo ugotovili sledeče: Sprejem DVB-T signala je z oddajnika Jevnica 1, ki oddaja multipleks A na kanalu 32 in multipleks C na kanalu 38. Gospod ima sprejem TV programov urejen s pomočjo satelitskega krožnika TOTAL TV. Podali smo mu napotke, kako si lahko zagotovi stabilen sprejem TV programov. V primeru težav nas pokliče za dodatne napotke.«

Internetni radio in težava s sprejemom

Poslušalec **D. K.** je sporočil, da ima težave z radijskim sprejemom in prosil za pomoč.

«Imam t.i. internetni radio, ki sem ga nabavil, da si bom zagotovil brezhiben sprejem. Ta žal pri nacionalnih programih ni tak. Posebej v jutranjem času se oddajanje, posebej pri Prvem, prekinja in je sprejemnik potrebno ponovno aktivirati. Ali lahko pri vaši tehnični službi pridobite razlago za opisani pojav in po možnosti nasvet, kako napako odpraviti.»

Za pojasnilo sem prosila inženirja **Bojana Ramšaka** iz Oddajnikov in zvez RTV Slovenija.

»Poslušalec navaja, da si je nabavil internetni radio. V nadaljevanju sicer govori o sprejemu, vendar verjetno pri tem ne misli na sprejem radijskega signala naših oddajnikov. Očitno radio spremlja preko interneta pri čemer gre za strujanje angl. streaming. Vse kar je povezano z internetom ni v pristojnosti Oddajnikov in zvez zato težko dajem odgovore glede spremljanja naših programov na omenjeni način. Kljub temu predlagam, da si poslušalec izbere bolj zanesljiv način spremljanja naših programov. Distribucijski načini kot so UKV oz. FM oddajniška mreža, DAB+ oddajniška mreža in satelit imajo mnogo višjo zanesljivost kot pa uporabniški internetni priključek. Glede spremljanja naših programov preko interneta predlagam, da se obrnete na MMC.»

Na podlagi odgovora sem poslušalca prosila, da pošlje več podatkov, da bi lahko ugotovili, kje je težava oz. da bi pojasnila in nasvet, če program spremlja prek interneta, pridobila pri pristojnih na MMC.

III. RTV – SPLOŠNO

Predlog: preverite, kdo vas gleda in posluša

Poslušalec **B. B. J.** je predlagal, naj RTV Slovenija uvede transparentno ugotavljanje, kdo spremlja naše programe.

»Vaše današnje gostovanje na Radio MB me je spodbudilo ,da zapišem tudi vam svojo mnenje in pobudo . Bom rekel v tretje gre rado ,saj se vaša predhodnika nista izjasnila glede tega ! Gre za ugotavljanje gledanosti RTV programov in radia . Sedanje ugotavljanje je izdelano po naročilu RTV hiše in je tudi rezultat temu primeren. Moj predlog je ,da RTVS enkrat letno naslovijo vprašalnike skupaj s kuverto za odgovor in tako dobijo realne odgovore . To bi moral preverit in nadzirat varuh .«

Gledalcu sem se zahvalila za predlog in pojasnila:

»Želim pa pojasniti, da ne drži vaš zapis glede spremljanja gledanosti in poslušnosti, in sicer, da je »sedanje ugotavljanje izdelano po naročilu RTV hiše in je tudi rezultat temu primeren«.

RTV Slovenija ne izvaja svojih raziskav, ampak za redno spremljanje gledanosti uporablja meritve, ki jih v Sloveniji opravljata dva izvajalca (AGB Nielsen Media Research in TV Beat); te podatke pa prevzemajo in uporabljajo tudi druge medijske in oglaševalske hiše v Sloveniji, tako da so številke primerljive. Predvsem pa niso odsev vsakokratnih želja vodstva RTV. Seveda pa se – tako kakor vedno, ko imamo opravka s številkami in statistiko – podatki lahko različno interpretirajo. Menim, da v službi za programski kontroling RTV Slovenija analize pripravijo tako, da lahko ustvarjalci sprti spremljajo, kako so bili programi sprejeti v javnosti, ta spoznanja pa izkoristijo za izboljšanje svojega dela.«

Stroški presnemavanja arhivskih posnetkov

Gledalec V. S. je prosil za posredovanje pri pridobivanju arhivskega posnetka, ki je nastal pred 35 leti pri snemanju oddaje Pod Lipo. V korespondenci z arhivsko službo je pridobil podatek, da posnetek obstaja in da ga lahko za namene nekomercialne uporabe dobi v brezplačno uporabo. Ker posnetek še ni digitaliziran, bi moral poravnati stroške presnemavanja po ceniku ali pa počakati, da bo oddaja prišla na vrsto za digitalizacijo.

“...dobil sem presenetljiv odgovor iz vašega arhiva, da me ta posnetek stane preko 150€, ker pač ŠE ni na vrsti! O zaračunavanju ni govora na vašem povabilu na spletu, niti ne o časovnih omejitvah ipd.! A bolj kot to me preseneti ta hladnost, da rednega dela v arhivu ne bodo spremenili brez da odprem denarnico! Gre vendar za gesto dobre volje - osrečiti družino, s katero ste sodelovali in to le s tem, da se preskoči vsakodnevno vrsto digitalizacije, kar pa se sicer že vsak dan dogaja - za dnevne potrebe uredništev. torej ne bi bilo zaradi tega prekinjeno delo v arhivu in se naredila kakšna finančna škoda, mar ne?!«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Žal vam ne morem odgovoriti drugače, kot so vam že odgovorili iz pristojne službe. Pogoji za uporabo arhivskega gradiva so natančno opisani na tej spletni povezavi: https://www.rtv slo.si/files/marketing/2013/arhiv_cenik_1.pdf. Kot je razvidno iz dokumenta, je uporaba v nekomercialne namene brezplačna, strošek pa nastane s presnemavanjem (višina stroška je odvisna od formata). Kot varuhinja težko problematiziram strateško odločitev RTV hiše o programskih prioritetah, po katerih se digitalizira arhivsko gradivo (za izpeljavo projekta bo potrebnih več let!), prav tako se težko zavzamem, da za nekatere uporabnike (in plačnike RTV-prispevka) pravila veljajo, za druge pa ne.

Bom pa pri pristojnih preverila, ali imajo kakšno zamisel, kako bi v primerih, kakršen je vaš, morda lahko prišli bolj nasproti željam gledalcev.«

Kaj dela toliko zaposlenih?

M. H. je posredovala kritiko zaradi oglasov, števila zaposlenih in produkciji vsebin na RTV Slovenija.

»Vsak dan same reklame in kaj delajo zaposleni, da niso sposobni z oddajami pokriti popoldanski program??? Po vseh kriterijih bi morali odpustiti najmanj polovico zaposlenih, ki se samovšečno sprehajajo okrog. Kdo mislite, da bi vas gledal v gospodarstvu več kot en teden? Pričakujem PAMETEN odgovor kdaj se bo kaj spremenilo!«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Čeprav v sporočilu navajate pavšalne in grobe sodbe, brez sleherne argumentacije, in tako z enim zamahom žaljivo izničite kakovostno delo številnih ustvarjalcev, vam bom skušala odgovoriti z dejstvi, in upam, da je to pameten odgovor, ki ga pričakujete.

1) Zaposleni na RTV Slovenija vsak dan vsebinsko in tehnično ustvarijo 7 televizijskih programov (TV SLO1, TV SLO2, TV SLO3, TV Koper, TV Maribor, TV Capodistria, TV Lendava), 8 radijskih programov (Prvi, VAL 202, Ars, Radio SI, Radio Maribor, Radio Koper, Radio Capodistria, Radio Lendava), novice in druge vsebine na multimedijem portalu MMC, skrbijo za arhiv RTV 4D in hibridno TV ter druge storitve, denimo za senzorno ovirani gledalce in poslušalce. Ustvarjajo tudi lastno glasbeno produkcijo (s Simfoničnim orkestrom in Big Bandom) ter digitalizirajo slovenski filmski arhiv. itd. Javni medijski servis samo na programih TV Slovenija na leto predvaja okoli 60 tisoč oddaj, kar je blizu 30 tisoč ur programa. Samo novinarji Informativnega programa vsak dan ustvarijo osem informativnih oddaj.

2) Kvartalno poročilo finančnem in kadrovskem poslovanju RTV Slovenija si lahko preberete tukaj: <http://www.rtv slo.si/sporocila-za-javnost/sporocilo-za-javnost-o-financnem-in-kadrovskem-poslovanju-v-letu-2016-in-v-prvem-kvartalu-2017/420404> ; zadnje letno poročilo z vsemi številkami pa je dostopno na tej povezavi: http://www.rtv slo.si/files/letno_porocilo/2017_03_21-letno_porocilo_2016_lektorirano.pdf .

3) RTV Slovenija deli usodo drugih javnih RTV po svetu, ki denar pridobivajo z neko vrsto rednega prispevka. Ob tem je sistemsko umeščena med tiste javne ustanove v Sloveniji, ki si morajo del sredstev za opravljanje svoje dejavnosti zaslužiti na trgu. Televizija Slovenija, na primer, z oglasi pridobi okoli 20 % potrebnega denarja. Poleg klasičnih TV-oglasov predvaja tudi TV-prodajo - oboje je predvideno in dovoljeno z zakonom. Pri tem je obseg oglasov in TV-prodaje na TV Slovenija bistveno bolj

omejen kot pri komercialnih ponudnikih, prepovedano je tudi prekinjanje filmov z oglasi ali njihovo predvajanje v pasovih, namenjenih otrokom.«

Operaterji in RTV prispevek

Č. B. je vprašal, ali RTV Slovenija načrtuje spremembe glede prispevka, v povezavi s podražitvami plačljivih paketov pri TV-operaterjih. Posredovala sem mu stališče vodstva oz. takrat v. d. generalnega direktorja **Marka Fillija** glede tega vprašanja, objavljenega v februarjem mesečnem poročilu (»RTV Slovenija zagotavlja brezplačen sprejem preko oddajniške mreže in vsakdo, ki ima TV sprejemnik, lahko naše programe spremlja brezplačno. Kabelski in IP operaterji pa zaračunajo njihovo storitev posredovanja TV programov preko kabelskih in IP omrežij, torej tehnično storitev, za katero so morali vložiti sredstva in omrežje zgraditi ter skrbeti za njegovo vzdrževanje, zato to storitev tudi zaračunavajo. Na to RTV Slovenija nima vpliva, saj zakon določa, da morajo naši programi biti vključeni v te sisteme, hkrati pa jim tega ne smemo zaračunati.)

IV. PROGRAMSKI SVET

Seje programskega sveta "on demand"

M. S. je zanimalo, zakaj si sej in razprav programskega sveta RTV ni mogoče ogledati na MMC za nazaj.

Odgovorila je **Vesna Marn**, tajnica programskega sveta RTV Slovenije:

»Način zagotavljanja javnosti sej je določen s Poslovnikom programskega sveta RTV Slovenija v točki 9.2 http://www.rtvlo.si/files/svet_rtv/2016_12_19-informator_16-134.pdf, ki ne vključuje shranjevanja posnetkov sej in dajanja na voljo javnosti.«

Priporočilo varuhinje ob pripravi PPN za leto 2018

Na predlog Komisije za pripravo izhodišč PPN 2018 Programskega sveta RTV Slovenija sem pripravila nekaj priporočil, s katerimi bi pri se približali pričakovanjem gledalcev, poslušalcev in bralcev RTV vsebin, kot jih je mogoče izluščiti iz odzivov, ki prihajajo na varuhov naslov. Priporočila v celoti objavljam kot **PRILOGO 7** (str. 65)

V. VARUHINJA

Anonimnost podajanja prijav

Gledalka **M. L.** je prek službe za odnose z javnostmi sporočila, da ne najde varuhovega e-naslova, prek spletnega obrazca pa ne želi podati pritožbe, saj se ne želi razkriti z vsemi osebnimi podatki.

»Seveda je na spletni strani obrazec, kjer pa je potrebno navesti tudi podatke vlagatelja. To se i zdi povsem neprimerno in nedopustno, saj imam lahko predlog kot davkoplačevalka in predvsem kot plačevalka RTV prispevka vso pravico, da oddam svoje mnenje ali vprašanje tudi anonimno. Polja z obvezni podatkom označena z zvezdico (*), bi morali v prijazni državi umaknit. Prosim, da ta predlog posredujete še spoštovani Ilinki Todorovski.«

Odgovor varuhinje:

»Pojasnjujem, da odzive gledalcev, poslušalcev in bralcev RTV vsebin sprejemam po treh poteh, in sicer po telefonu (01 475 47 00 – če pustite svojo tel. št. na odzivniku, vam vrnem klic), po e-pošti (varuh@rtvslo.si; v e-sporočilih se nekateri pisci v celoti identificirajo, spet drugi ostajajo anonimni) ali prek posebnega obrazca, objavljenega na spletni strani. Obrazec je standarden, z njim se pritožnik v celoti razkrije, kar je dobrodošlo in celo nujno v resnejših zadevah, denimo v primerih, ko gre za presojanje po Pravilniku o poklicnih merilih, in je prav, da se ve, kdo in zakaj se pritožuje. Vendar so ti podatki stvar zaupnosti med varuhom in javnostjo, ki takšni tudi ostanejo, torej nejavni in nerazkriti. Zato menim, da obrazec na noben način ni v nasprotju z načeli »prijazne države«. Menim tudi, da ne živimo v časih, ko bi bila za izrekanje utemeljene kritike (katere koli, ne le v povezavi z RTV) potrebna anonimnost, ki bi tistega, ki kritiko izreče, morala varovati pred morebitnimi posledicami. Kdor torej prek varuhinje prosi za informacije, posredovanje, pojasnilo, popravek itd., in če pri tem spoštuje načela spoštljive komunikacije, se mu ni treba ničesar bati, lahko pa pričakuje odgovor – v najkrajšem času in kolikor je le mogoče vsebinski in konkreten.«

PRILOGE

Priloga št. 1 Zadeva Tednik/Thompson

1) Odzivi gledalcev, pojasnilo avtorja in urednice, mnenje in priporočilo varuhinje

I. Več gledalcev se je odzvalo na prispevek v zadnji oddaji Tednik, v kateri je novinar in urednik te oddaje Igor Pirkovič predstavil hrvaškega glasbenega izvajalca M. P. Thompsona, in sicer ob kontroverzah pred njegovim mariborskim koncertom, ki je bil pozneje odpovedan.

Nekaj poudarkov iz odzivov:

»Gledal sem prispevek o Marku Perkoviću Thompsonu, kjer se ni upoštevalo vseh dejstev in okoliščin povezanih z omenjenim glasbenikom ter se ga je prikazovalo v izrazito prijazni in pozitivni luči, kjer se ni zares problematiziralo njegovih spornih izjav, pesmi in posledic, ki jih to prinaša s sabo. Javna televizija bi morala prikazati tudi ta dejstva, ki glasbenikove trditve postavljajo na glavo. Recimo tisto, da na njegovih koncertih samo posamezniki vzklíkajo ustaške slogane in da je izmišljotina, da bi nosili ustaška obeležja, ko pa video posnetki in fotografije s koncertov govorijo povsem drugače. Čeprav sam govori, da ni fašist in čeprav je v omenjeni oddaji dejal, da zavrača vse v povezavi z drugo svetovno vojno in da ni kompetenten o tem govoriti ter, da sam ni nikoli omenjal oziroma se skliceval na drugo svetovno vojno, ga njegova pretekla dejanja pri tem postavljajo na laž.« (M. K.)

»Predstavitev človeka, ki v svojih pesmih povečuje sovraštvo do drugih, poziva z ustaškim poklicem Za dom spremni, o katerem uredniku tednika govori kot plemenitem pozdravu je bil ogromen udarec za slovensko nacionalno televizijo. Sploh na način, da gre za dobrohotnega očeta 5 otrok, ki imajo radi domovino in boga, ostali pa jim tega ne dovolijo. Seveda je Thompson lisjak in na koncertih spretno vodi publiko tja kamor želi, ne da bi pri tem sam odpel ali izrekel sporne stavke. Ampak obstaja dovolj posnetkov, materialov, konec koncev tudi prepovedi njegovih koncertov po vsej Evropi, da je vsakemu, ki si želi govoriti a argumenti in o resnici jasno, da gospod ni niti slučajno nedoločen pevec domoljubnih pesmi, ampak častilec ustaških klavcev v Jasenovcu in Stari Gradiški ter poveljevalec poglavnika Pavelića.« (R. W.)

»Sprenevedavo, apologetsko, piarovsko, s kronskim »zločinom«: relativizacijo pod krinko svobode javne besede. Tako se na nacionalki z enim zamahom izniči stroka, profesionalnost, etičnost. Namesto drznega novinarstva, ki izžareva sporočilo, kaj v svobodnem svetu je prav in kaj narobe, nam javna TV servira zamolčanje dejstev, avtor pa v formi nevtralnega intervjuja demonstrira svoje videnje svobode: vsak lahko dela in deluje, kakor hoče, nič ni narobe, vse je prav.« (L.P)

»Enostranski prispevek, kjer ima, razen uvoda in nekaj kratkih komentarjev avtorja prispevka v offu, Thompson glavno in edini besedo. Thompson, ki v svoji besedilih in na koncertih promovira nacionalizem, ustaštvo, nestrpnost, ne sprejemanje drugačnosti je imel na voljo dobrih trinajst minut. Na Hrvaškem so fenomen Thompsona osvetlili mnogi novinarji, glasbeni kritiki, producenti, teoretiki, vendar Igorja Pirkoviča to ni zanimalo. Prav tako, očitno, ni na spletu prebral tekstov njegovih pesmi. Iz njegovega prispevka veje

nevednost, »nedolžnost« in nepripravljenost. Vse kaže, da se je brez osnovnega novinarskega pristopa – raziskave – lotil dela. » (J. J. F.)

II. Za mnenje o prispevku sem zaprosila odgovorno urednico Informativnega programa Televizije Slovenija Jadranko Rebernik, o prispevku pa sem se pogovorila z avtorjem prispevka Igorjem Pirkovičem; v nadaljevanju podajam povzetek pogovora.

Avtor prispevka v Tedniku, novinar in urednik oddaje Igor Pirkovič je poudaril, da je želel gledalcem predstaviti glasbenika, o katerem slovenska javnost malo ve, a se je okoli njegovega napovedanega mariborskega koncerta vnela ostra razprava. V uredništvu so se dogovorili, da bodo z glasbenikom, ki sicer le redko nastopa v medijih, poskusili dobiti intervju, in da mu bodo, če jim to uspe, zastavili vsa relevantna vprašanja, tudi o ideoloških in političnih zadevah. Avtor meni, da je tako tudi ravnal. Kot navaja, je intervjuvanca soočil z vsemi kritikami, ki jih je poznal, pri tem pa dopušča možnost, da z vsemi dejstvi morda ni bil seznanjen. Med snemanjem se mu je zdelo, da je vzpostavil potrebno distanco.

»Ni bilo naklonjenosti, kot mi jo očitajo, bila pa je spoštljivost, kot jo sicer izkazujem do slehernega sogovornika v svojih prispevkih, omizjih in dokumentarcih. Prav tako spoštujem vsa mnenja za in proti glede tega prispevka, ki nimajo že v izhodišču podtona osebne diskreditacije.«

Posneto gradivo se je odločil prezentirati v obliki intervjuja, pri čemer je izvirnik skrajšal in novinarsko povzel tako del odgovorov kot vprašanj, vse skupaj v lastnem avtorskem slogu. Poudarja, da gre za žanr intervjuja in ne za celosten prispevek, v katerega bi za celovit prikaz zadeve zagotovo vključil tudi drugačna mnenja in izjave drugih govorcev. Avtor glede na negativne odzive (poudarja, da je bilo tudi veliko pozitivnih) dopušča, da je bila njegova odločitev za takšen novinarski pristop k tako kompleksni tematiki nekoliko nerodna. Očitke o pristranskosti odločno zavrača, posebej neumestne se mu zdijo navedbe o domnevni propagandi ali enostranskem prikazu z namenom zavajanja.

»Obžalujem, če je bil kdo ob gledanju prispevka zaradi njegove vsebine prizadet, a poudarjam, da je svoboda izražanja kategorija mimo česar ne moremo. Poudarjam še, da je potrebno do vseh totalitarizmov kot so nacizem, fašizem, ustaštvo, komunizem.. imeti ničelno toleranco. Tu ne sme biti dvoma. Zaradi izkušenj in zaradi žrtev. Gledalci so to v prispevku razumeli.«

Odgovorna urednica Jadranka Rebernik mi je v vednost poslala pismo, s katerim odgovarja članici Programskega sveta RTV Slovenija Jedrt Jež Furlan, v njem pa **podaja naslednje mnenje glede spoštovanja poklicnih meril (načela natančnosti, nepristranskosti, preverjanja dejstev, verodostojnosti in odgovornosti):**

»Prispevek o pevcu Thompsonu urednika Tednika Igor Pirkovič je v okvirih omenjenih poklicnih meril. Ali jih je upošteval v vsej njihovi širini, pa je drugo vprašanje. Na eni strani se je avtor izognil vrednostnim sodbam, kar je profesionalno, ni pa fenomena kontroverznega hrvaškega pevcu obdelal celovito, ni prikazal realnega političnega in zgodovinskega konteksta na Hrvaškem, ni se poglobljeno dotaknil informacij o posameznih prepovedih njegovih koncertov v nekaterih evropskih državah in razlogih za te prepovedi. Njegov prispevek je presežek v smislu ekskluzivnega pogovora s pevcem, pa tudi izvorno zastavljene paradigme, kako nizko smo Slovenci pri vrednotenju svoje glasbe in s tem povezanega javnega izražanja patriotizma. Zastavljena so bila sicer vsa bistvena vprašanja,

ki zanimajo gledalca. Avtor se ni izpostavljaj pri vrednotenju pevčevih odgovorov, kar je spet v skladu z merili, pač pa je z vprašanji, ki smo jih slišali med pogovorom, vzpostavil vrednostni okvir, po katerem je ustaštvo in vse tisto, kar je z njim povezano na temni strani zgodovine in vredno absolutno ničelne tolerance. Kljub temu pa lahko rečemo, da je bil prispevek o takšni pomembni temi, narejen preveč površno. Od urednika vsake oddaje se pričakuje, da bo, kadar pripravlja novinarski prispevek ob svojem siceršnjem uredniškem delu, naredil kakovosten novinarski izdelek, s poglobljeno raziskavo vseh okoliščin. Tako bi moralo biti tudi v tem konkretnem primeru urednika Tednika, glede na to, koliko let je njen urednik in glede na izkušnje, ki jih ima kot dolgoletni novinar in urednik oddaje, saj sem njegova tretja odgovorna urednica.«

III. Varuhinjino mnenje o prispevku, upošteva poklicna merila in programske standarde RTV Slovenija:

1. V programih in platformah RTV Slovenija **ni prepovedanih tem. Dogodki in pojavi, ki so v javnem interesu, ne smejo biti tabu.** Dolžnost ustvarjalcev pa je, da natančno premislijo in definirajo **fokus** novinarske obdelave (zakaj je nek dogodek pomemben za slovensko javnost, kateri zorni je relevanten, kaj je informativna vrednost), tematiko umestijo v **kontekst** (predstavijo okoliščine in dejstva, ki nepogrešljivo osvetljujejo tematiko) in jo podajo **v skladu z najvišjimi poklicnimi normami, predvsem natančno, nepristransko, celovito, na podlagi preverjenih dejstev;** verodostojnost, na kateri sloni zaupanje javnost, da so podane vsebine resnične in da niso zavajajoče, je ena od temeljnih vrednot javnega medijskega servisa.
2. Zlasti pri televizijski obravnavi tematik, ki zadevajo človekove pravice in svoboščine in temeljne demokratične vrednote, ter vsebin, ki z ideološkim nabojem javnost bolj delijo kot povezujejo, se v televizijskih programih RTV Slovenija pričakuje **še odgovornejši novinarski pristop, z zavedanjem družbene moči, ki jo ima televizija, ko gledalce hkrati naslavlja z besedilom, sliko, grafiko, glasbo.** Ko ni pomembno samo, kaj je sporočeno, ampak tudi kako je to sporočeno. Pomemben je tudi izbor žanra ali formata (kako je kaj povedano in prikazano).
3. **Napovedan koncert J. P. Thompsona je bila relevantna novinarska tema,** saj je od napovedi naprej (in tudi po prepovedi) sprožala kontroverze, odzive, pozive, tudi polemične komentarje, podžigala ideološke debate o polpretekli zgodovini - od druge svetovne vojne do zadnjih vojn ob razpadanju SFRJ. Vprašanje, kdo je avtor, ki je glasbeno v Sloveniji skoraj neznan (kot je bilo povedano tudi v prispevku v Tedniku*), a nenehno dviga prah - veliko prahu (kot je bilo prav tako povedano v Tedniku), je torej relevantno vprašanje. Celovit novinarski prikaz, vsestranski in podan s kritično distanco, bi pomenil dodano vrednost k javni razpravi.
4. Novinarju in uredniku Igorju Pirkoviču **ne gre oporekati pravice do odpiranja in obdelave tematike Thompsonovega koncerta ter odločitve, da del odgovorov poišče (tudi) pri glasbeniku, ki je tarča kritik.** Prav tako mu ne gre oporekati pravice, da tematiko kot poznavalec glasbene scene in produkcije umesti tudi v kontekst razmerja med priljubljenostjo domače in tuje glasbe (ki sicer ni bilo predmet široke javne razprave), ali pa do prezentacije tematike v lastnem avtorskem stilu. Vsekakor pa gre od uredniškega in novinarskega pristopa upravičeno pričakovati natančnost v navajanju dejstev, premišljen izbor zornega kota in žanra, predvsem pa doslednost, ko gre za fokus in kontekst ter spoštovanje poklicnih meril.

5. Menim, da se **nespoštovanje najvišjih standardov in vrednot RTV Slovenija lahko ugotovi glede načel nepristranskosti, verodostojnosti, odgovornosti in pravičnosti, kot so opredeljena v točkah 1.2., 1.4, 1.5 in 1.6 v Poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija.****

Načelo nepristranskosti (1.2.) je bilo kršeno s tem, ko gledalcem tematika ni bila posredovana celovito in s kritično distanco do pojavov, ki pojasnjujejo kontroverze okoli Thompsona, torej do besedil, poteka koncertov in intervjuvančeve družbene pojavnosti, vključno z uporabo sovražnega govora, v povezavi z zločini, storjenimi v imenu totalitarne ustaške ideologije, in drugimi družbenimi deviacijami v novejši zgodovini. Avtor je ravnal prav, ko je intervjuvanca vprašal o kritikah glede njegovega »ustaštva«, povečevanja nasilja itd, vendar odgovorov ni soočil z nasprotnimi dejstvi, ni jih kritično ovrednotil, denimo s podvprašanji, navajanjem drugačnih dostopnih informacij, pevčevih zapisanih in izgovorjenih izjav, posnetkov nastopov itd. ali s predvajanjem izjav poznavalcev hrvaške družbene stvarnosti, ki bi intervjuvančeve izjave postavile v drugačen zoren kot in tako ustvarile informacijsko celoto. Žanr, za katerega se je avtor odločil (intervju z delnim povzemanjem vprašanj in odgovorov), ne bi smel biti ovira za celovit pristop; tako kot je avtor v uvod vključil svoje observacije o domači glasbeni sceni, bi moral v vezni tekst vključiti tudi druga (bistvena) dejstva.

(»Poročanje mora biti čustveno neopredeljeno, hkrati pa naj odseva širino in dobro obveščenost novinarja. Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohraniti nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov. Nepristranskosti v informativnih programih ne zagotavlja le preprosto matematično uravnavanje, v katerem se sleherno stališče enakomerno dopolnjuje z nasprotnim, marveč celovita predstavitev okoliščin, v katerih so ta stališča nastala.«)

Načelo v verodostojnosti (1.4.) je bilo kršeno s tem, ko gledalcem niso bile podane vsestranske informacije o tematiki, torej o pesmih, ki jih je izvajalec (tudi) pel na koncertih, o eksplicitno sovražnem govoru in izražanju nacionalne nestrpnosti v besedilih teh pesmi, o sporočilnosti ikonografije na koncertih, o vsebini totalitarne ideologije, ki se navezuje na pozdrav Za dom spremni (hrvaško ustavno sodišče je pritrdilo, da ta pozdrav pomeni »manifestacijo rasistične ideologije« in da spodbuja sovraštvo na temelju rasne, nacionalne in verske pripadnosti). Našteta in preverljiva dejstva intervjuvanec zamolči, zamolči pa jih tudi avtor prispevka. Avtor to morda stori iz nevednosti, neinformiranosti in nenamenoma, vendar ga to ne odveže odgovornosti. Prav tako prispevek brez kritične distance podaja intervjuvančev pogled na domnevno družbeno dihotomijo (na Hrvaškem), ki naj bi bila jedro kontroverz (»Poslušalec Thompsona je enako Domoljub ni enako Komunist«).

(»Poročila morajo poslušalcem in gledalcem ponuditi dovolj vsestranskih informacij o nekem dogodku ali temi, da bodo lahko oblikovali svoj pogled na določeno zadevo.«)

Načelo odgovornosti (1.5) je bilo kršeno s tem, ko gledalcem ni bilo omogočeno, da bi si z vsestransko osvetljeno tematiko in umestitvijo v družbeni kontekst ustvarili mnenje o obravnavani tematiki, torej kontroverzah glede pevca in koncerta - denimo o vzrokih za dosedanje prepovedi koncertov ali o statusu Thompsona na Hrvaškem ali o obravnavi tega fenomena v hrvaški javnosti. Ob tem pa prispevek, dramaturško povezan z navidez nevtralnimi besedilom in v navidez nevtralnem žanru intervjuja, kot enakovredne navaja informacije o intervjuvancu, ki so za razumevanje tematike manj bistvene (poudarjene vrline v odnosu do družine, vere, domovine).

(»Glavni namen zbiranja in posredovanja informacij je zagotavljati njihovo najširšo dostopnost in omogočiti uporabnikom, da si o določeni zadevi ustvarijo mnenje. Novinarjem in urednikom, ki zlorabljajo svoj poklic za širjenje lažnih ali prikrojenih informacij, je treba preprečiti delo.«)

Načelo pravičnosti (1.8.) je bilo kršeno s tem, ko novinar v prispevku ni ubesedil in slikovno prikazal vseh poglobitvenih dejstev o načrtovanem koncertu in glasbeniku, s čimer je avtor lahko (vede ali nevede) zavedel gledalce oz. pri njih ustvaril vtis, da je jedro javne razprave domoljubje (in ne družbeno nesprejemljivi pojavi, ki spremljajo glasbenika oz. njegovo koncertno dejavnost).

(»Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če:

1. ne vsebujeta vseh poglobitvenih dejstev;
2. vsebujeta nepomembne podatke na račun najpomembnejših dejstev;
3. nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce;
4. poročevalec uporablja besede ali prijeme, ki kažejo na njegovo pristranskost.«)

IV. Na podlagi zapsanega menim, da so kritični odzivi gledalcev upravičeni in da bi bilo nujno opraviti odprto notranjo razpravo o prispevku in odnosu do poklicnih meril ter tudi o razmerju med pravico do svobode govora in sovražnim govorom. Informativnemu programu TV Slovenija, vodstvu TV Slovenija in vodstvu RTV Slovenija priporočam, da spodbudi takšno razpravo, da o zadevi sprejme stališče in s tem v zvezi ukrepa.

Ilinka Todorovski
Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev
Ljubljana, 22. 5. 2017

Opomba*: Besedilo novinarjevega prispevka v celoti (in brez novinarjevih neposrednih vprašanj, izjav intervjuvanca in objavljenih odlomkov njegovih skladb) se glasi:

»Bo moj vnuk še pel slovenske pesmi, se bo zavedal svojih korenin? Da bi ponosen bil kot njega dedek, le tega v srcu si močno želim. (v posnetkih pevec na odru; novinar se z besedilom naveže)

»Ja, tako je to v samostojni Sloveniji 26 let pozneje. In medtem ko se pri večjih praznovanjih pri nas poje "večeras je naša fešta" in je dovolj, da samo zadiši po hrvaški klapi in že potrebujemo robce, medtem ko v Sloveniji Jugoslavija, kar zadeva glasbo, ni nikdar razpadla, pa prah dviga hrvaški glasbenik, ki ga Slovenija malo pozna. V medijih ga ni, na radiu se ne vrti, na hrvaškem pa je bolj priljubljen od Severine. Marko Perković - Thompson. Dobimo se v Maksimirju v tamkajšnji podružnici hrvaških vojnih invalidov. Pogovor teče o spominih na vojno za hrvaško neodvisnost, pa o Evrosongu in o Matjažu Keku, ki z nogometnim klubom Rijeka ob živce spravlja dinamo in hajduk. Ko ga ujamem zase, ga soočim s kritikami, obtožbami, napadi, ki se pojavljajo v javnosti. Še mariborski župan Fištravec v zvezi s Thompsonovim nastopom pravi, da v Mariboru ni prostora za fašizem. Okoli Thompsona se dviga prah. Veliko prahu. Za seboj ima stotisoče poslušalcev in tako velik vpliv. V javnosti so znane kritike, da so koncerti zborovanja nacionalizma in da je v množici opaziti tudi simbole ustaštva. Na Thompsona se spravlja tudi z obtožbami, da poje pesmi, ki so jih nekdanji peli ustaši. Njegova največja uspešnica Bojne čavoglave je njegova prva pesem. Nastala je na bojišču. Danes je v nekaterih delih hrvaške ponarodela, tudi zaradi bojevitih in za mnoge spornih verzov. Thompsonu so v nekaterih državah odpovedali nastope. Sicer ne gre za prepoved države, pač pa so na lokalni ravni ocenili, da je tveganja manj, če koncerta ni, nazadnje pri naših severnih sosedih. Pritiske proti koncertu je imel Thompson tudi v Sloveniji. Nazadnje se je oglasil celo predsednik parlamenta Milan Brglez. No, v Maribor naj bi Thompson vendarle prišel; zanimivo, isti večer bo na gospodarskem razstavišču v Ljubljani brez peticij in nasprotovanj zabavala Svetlana Ražnatović - Ceca.«

Opomba:** Točke poklicnih meril, kjer se ugotavlja neskladje prispevka s poklicnimi merili.

1.2 Nepristranskost

Nepristranskost je temeljna vrednota v vseh programih RTV Slovenija, ki ji je kot javnemu zavodu zaupano poslanstvo objektivnega obveščanja javnosti. Sporočilo ne sme zavajati poslušalcev in gledalcev.

Poročanje mora biti čustveno neopredeljeno, hkrati pa naj odseva širino in dobro obveščenost novinarja. Uravnoteženo je treba sporočati ali predstavljati bistvena dejstva in stališča ter ohranjati nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov.

Nepristranskosti v informativnih programih ne zagotavlja le preprosto matematično uravnavanje, v katerem se sleherno stališče enakomerno dopolnjuje z nasprotnim, marveč celovita predstavitev okoliščin, v katerih so ta stališča nastala.

Izoginiti se je treba vsemu, kar lahko spodbudi upravičeno domnevo, da je novinar ali javni zavod pristranski ali pod vplivom neke skupine za pritisk, ne glede na to, ali je ta ideološka, politična, finančna, socialna, verska ali kulturniška.

Zahteve po nepristranskosti ni mogoče enačiti s popolno nevtralnostjo v slehernem prispevku. Novinar sme izreči poklicno, novinarsko sodbo, ki temelji na relevantnih dejstvih, ne sme pa izrekati svojega osebnega mnenja, ki je lahko posledica enostranskih pogledov na določena vprašanja. Ustvarjalci radijskih in televizijskih programov (domači in gostujoči) ne smejo zamolčevati ali zanemarjati podatkov, ki so v nasprotju z njihovim osebnim stališčem in mnenjem.

1.4 Verodostojnost

V demokratični družbi je verodostojnost temeljna značilnost javnega radijskega in televizijskega servisa.

Novinarji in drugi ustvarjalci radijskih in televizijskih programov RTV Slovenija morajo biti pri svojem delu neodvisni in ohranjati avtonomijo novinarskega poklica in drugih poklicev, ki bistveno prispevajo k vsebini in podobi radijskih in televizijskih programov.

Poročila morajo poslušalcem in gledalcem ponuditi dovolj vsestranskih informacij o nekem dogodku ali temi, da bodo lahko oblikovali svoj pogled na določeno zadevo.

Verodostojnost RTV Slovenija terja od vseh, ki vsebinsko oblikujejo radijske in televizijske programe, da se v oddajah skrbno izogibajo javnemu solidariziranju s kakršnimi koli akcijami političnih strank pa tudi združenj, društev ter drugih interesnih skupin in skupin za pritisk, kar bi bilo mogoče razumeti kot podporo eni izmed strank, skupin strank ali društev.

1.5 Odgovornost

Glavni namen zbiranja in posredovanja informacij je zagotavljati njihovo najširšo dostopnost in omogočiti uporabnikom, da si o določeni zadevi ustvarijo mnenje. Novinarjem

in urednikom, ki zlorablajo svoj poklic za širjenje lažnih ali prikrojenih informacij, je treba preprečiti delo.

Odgovornost vključuje tudi tankočutnost in distanco do gradiv, ki jih širijo oglaševalske in PR-agencije, ki za plačilo ustvarjajo dobro ime in ugled posameznikov in podjetij ne glede na dejansko stanje.

V programih RTV Slovenija poročamo o vsem dogajanju doma in na tujem, ki je pomembno za javnost. Ta merila in etična načela veljajo tudi za poročanje o dogajanju v RTV Slovenija.

1.8 Pravičnost

Novinarji in uredniki RTV Slovenija morajo pri poročanju spoštovati osebno integriteto posameznikov in njihovo pravico do zasebnosti. Osebam, ki so bile v naših programih osebno napadene ali kritizirane, je treba v najkrajšem možnem času oz. v naslednji oddaji omogočiti odgovor. Take odgovore je treba načeloma objaviti v enakih oddajah in enakih terminih, v katerih so bili izrečeni napadi, vendar samo v točkah, ki jih prizadeti spodbijajo, in v enakovrednem obsegu. Odgovore, ki presegajo te okvire, odgovorni urednik ustreznega programa zavrne.

Nobeno poročilo ali programska vsebina nista poštena, če:

1. ne vsebujeta vseh poglobljenih dejstev;
2. vsebujeta nepomembne podatke na račun najpomembnejših dejstev;
3. nevede ali vede zavajata gledalce in poslušalce;
4. poročevalec uporablja besede ali prijeme, ki kažejo na njegovo pristranskost.

2) Integralno mnenje odgovorne urednice Informativnega programa Jadranke Rebernik

Za: Jedrt Jež Furlan, Igor Kadunc, Ljerka Bizilj, Programski svet, Varuh, Miran Zupanič

Spoštovani naslovniki, spoštovana gospa Jedrt Jež Furlan,

pošiljam vam odgovor na vaš dopis.

Prispevek o pevcu Thompsonu urednika Tednika Igor Pirkovič je v okvirih omenjenih poklicnih meril. Ali jih je upošteval v vsej njihovi širini, pa je drugo vprašanje. Na eni strani se je avtor izognil vrednostnim sodbam, kar je profesionalno, ni pa fenomena kontroverznega hrvaškega pevcu obdelal celovito, ni prikazal realnega političnega in zgodovinskega konteksta na Hrvaškem, ni se poglobljeno dotaknil informacij o posameznih prepovedih njegovih koncertov v nekaterih evropskih državah in razlogih za te prepovedi. Njegov prispevek je presežek v smislu ekskluzivnega pogovora s pevcem, pa tudi izvorno zastavljene paradigme, kako nizko smo Slovenci pri vrednotenju svoje glasbe in s tem povezanega javnega izražanja patriotizma. Zastavljena so bila sicer vsa bistvena vprašanja, ki zanimajo gledalca. Avtor se ni izpostavljala pri vrednotenju pevčevih odgovorov, kar je spet v skladu z merili, pač pa je z vprašanji, ki smo jih slišali med pogovorom, vzpostavil vrednostni okvir, po katerem je ustaštvo in vse tisto, kar je z njim povezano na temni strani zgodovine in vredno absolutno ničelne tolerance. Kljub temu pa lahko rečemo, da je bil prispevek o takšni pomembni temi, narejen preveč površno. Od urednika vsake oddaje se pričakuje, da bo, kadar pripravlja novinarski prispevek ob svojem siceršnjem uredniškem delu, naredil kakovosten novinarski izdelek, s poglobljeno

raziskavo vseh okoliščin. Tako bi moralo biti tudi v tem konkretnem primeru urednika Tednika, glede na to, koliko let je njen urednik in glede na izkušnje, ki jih ima kot dolgoletni novinar in urednik oddaje, saj sem njegova tretja odgovorna urednica.

To, da smo objavili pogovor s pevcem Thompsonom ne pomeni, da nam je osebno všeč, še manj tisti, ki se nanj lepijo, a menim, da je bilo koristno, torej da je bil interes javnosti, da so si gledalci lahko pogledali prispevek, kjer smo sploh prvič pri nas videli in slišali, kako razmišlja o stvareh, ki so kočljive. In nacionalna televizija je tukaj tudi zato, da omogoči slišati tudi ljudi, ki nam vrednostno ali kako drugače niso blizu. To je demokracija in svoboda medijev. Vse drugo vodi v totalitarizem.

Debata okrog Thompsonovega koncerta je trajala že nekaj časa, v enem delu zainteresirane javnosti in v nekaterih medijih. Kolikor sem lahko ocenila, pevec pri nas ni zelo znan in marsikdo zanj ni slišal, se je pa prek njega oziroma debate o možnosti prepovedi koncerta odprla tudi debata o kategorijah svobode izražanja in tudi kje je meja te svobode in v katerih primerih. Nasprotniki prepovedi koncerta so se sklicevali na liberalizem in svobodo govora, kritiki so trdili, da povečevanje ustaštva v pesmih Thompsona in ikonografiji njegove običajne publike predstavlja sovražni govor in kršitev svobode izražanja, zaradi katere je prepoved legitimna. Thompson je torej eksces, prek katerega lahko odpiramo širši diskurz o svobodi govora, kje so njene meje; pa o evropski praksi prepovedi šovinizma in še o čem.

Prispevka nisem videla, tega tudi nisem izjavila na seji komisije, tako da je to napačna informacija.

O nadaljnjih ukrepih bomo razmislili, Igor Pirkovič mi je ponudil svoj odstop, o ukrepih v okviru pristojnosti se bom posvetovala z direktorico TV Slovenija dr. Ljerkko Bizilj.

S spoštovanjem,

Jadranka Rebernik

3) Stališče direktorice TV Slovenija Ljerkke Bizilj

PRISPEVEK O MARKU PERKOVIĆU- THOMPSONU /MPT/V TEDNIKU, 15.5. 2018

ANALIZA PRISPEVKA

Avtor uvodoma navaja, da Jugoslavija na glasbenem področju ni nikoli razpadla, da Slovenci radi poslušamo glasbo nekdanjih jugoslovanskih republik, MPT pa komajda poznamo. S čustvenim podtonom ugotavlja, da ga slovenski mediji praviloma ne predvajajo, na Hrvaškem pa sodi med najbolj priljubljene pevce! Obrazložitve, zakaj ga slovenski mediji ne predvajajo ni- razen če ni razumeti- ker 'ne razumejo' domoljubja kot bi si iz uvoda lahko razlagali- a takšnim namigom se bomo v tej kratki analizi izognili.

»Bo moj vnuk še pel slovenske pesmi, se bo zavedal svojih korenin? Da bi ponosen bil kot njega dedek, le tega v srcu si močno želim – PESEM B. KOPITARJA- pred tekstom avtorja

»Ja, tako je to v samostojni Sloveniji 26 let pozneje. In medtem ko se pri večjih praznovanjih pri nas poje "večeras je naša fešta" in je dovolj, da samo zadiši po hrvaški klapi in že potrebujemo robce, medtem ko v Sloveniji Jugoslavija, kar zadeva glasbo, ni nikdar razpadla, pa prah dviga hrvaški glasbenik, ki ga Slovenija malo pozna. V medijih ga ni, na radiu se ne vrti, na hrvaškem pa je bolj priljubljen od Severine. Marko Perković - Thompson. Dobimo se v Maksimirju v tamkajšnji podružnici hrvaških vojnih invalidov...« /prepis besedila iz uvoda prispevka o MPT/

Nadalje avtor 'razloži', zakaj je MPT na Hrvaškem tako zelo priljubljen. Iz uvodnega besedila je mogoče razumeti, da spodbuja pri ljudeh nostalgčna čustva..., iz časov ustaštva, vzbuja nacional/istič/na čustva, da njegove verzze ljudje prevzemajo, da so ponarodeli in na hitro navrže- da gre - za mnoge - sporne verzze.

Avtor ne postavi ustaštva in njegovih simbolov v čas in prostor druge svetovne vojne z vsemi tragičnimi posledicami, ne poveže ga z dogodki, ki so spodbudili sovražstvo med narodi v tem delu Evrope in povzročili številne žrtve- in imeli močan odsev v zadnji vojni.

»... Ko ga ujamem zase, ga soočim s kritikami, obtožbami, napadi, ki se pojavljajo v javnosti. Še mariborski župan Fištravec v zvezi s Thompsonovim nastopom pravi, da v Mariboru ni prostora za fašizem. Okoli Thompsona se dviga prah. Veliko prahu. Za seboj ima sto tisoče poslušalcev in tako velik vpliv. V javnosti so znane kritike, da so koncerti zborovanja nacionalizma in da je v množici opaziti tudi simbole ustaštva. Na Thompsona se spravljajo tudi z obtožbami, da poje pesmi, ki so jih nekdanji peli ustaši. Njegova največja uspešnica Bojne čavoglave je njegova prva pesem. Nastala je na bojišču. Danes je v nekaterih delih hrvaške ponarodela, tudi zaradi bojevitih in za mnoge spornih verzov.« /prepis besedila iz uvoda prispevka o MPT/

Avtor nas tudi obvesti, da so nastope MPT v nekaterih državah prepovedali, 'kot češ' na lokalni ravni: ne razloži, zakaj na lokalni ravni!!! Iz avtorjevega uvodnega besedila je tudi razumeti, da 'ni dojel' bistva pesmi in nastopov MPT, njihovega prikritega podtona in trkanja na nacionalna čustva s pomočjo izrabe preteklih in , žal, še vedno živih odnosov...

« ...Thompsonu so v nekaterih državah odpovedali nastope. Sicer ne gre za prepoved države, pač pa so na lokalni ravni ocenili, da je tveganja manj, če koncerta ni, nazadnje pri naših severnih sosedih. Pritiske proti koncertu je imel Thompson tudi v Sloveniji. Nazadnje se je oglasil celo predsednik parlamenta Milan Brglez. No, v Maribor naj bi Thompson vendarle prišel; zanimivo, isti večer bo na gospodarskem razstavišču v Ljubljani brez peticij in nasprotovanj zabavala Svetlana Ražnatović - Ceca.« /prepis besedila iz uvoda prispevka o MPT/

Avtor sicer v pogovoru z MPT odpre 'vse teme', a na nekritičen način, brez nasprotnih dejstev in sogovorniku dovoli 'dokončno mnenje, dokončni odgovor', kar po kriteriju nepristranskosti in verodostojnosti pomeni, da celovite predstavitve okoliščin ni bilo!

Skratka, avtor zastavlja vprašanja, a ne kritično, vsebinsko, ampak bolj v luči prijaznosti in razumevanja, pogovora ne dopolni z vsestranskimi, verodostojnimi informacijami, ki bi gledalcu vsaj omogočila oblikovati tudi svoj pogled na dogajanje /pravila, ki morajo veljati za vse osebnosti, za vse tematike/..

MNENJE IN UKREPI DIREKTORICE TV SLO

Prispevek o MPT je bil pripravljen premalo strokovno, brez distance, bil je čustveno opredeljen in gledalcem ni posredoval vsestranskih informacij in okoliščin, ki so ustvarile 'fenomen' MPT, ni bil postavljen v širši zgodovinski in družbeni kontekst, gledalec ni dobil dovolj verodostojnih informacij, ki bi razkrile, zakaj je MPT problem.

TV SLO nima 'prepovedanih tem', lahko in moramo spregovoriti o vseh tematikah, ki so v javnem interesu, pomembno pa je, da jih vsestransko osvetlimo, da spoštujemo v demokratični tradiciji dosežene vrednote, da ne spodbujamo in toleriramo sovraštva in nestrpnosti, niti, da to/ tega /ne/ dosegamo z narobnim kontekstom in podtonom.

V obravnavanem primeru ni mogoče govoriti niti o pravici do 'avtonomnega avtorjevega pogleda na dogajanje', še manj, ker je avtor tudi urednik oddaje.

Ta konkretni primer smo v okviru programskega kolegija TV SLO že obravnavali in od odgovorne urednice pričakujemo ustrezne ukrepe. Hkrati zaostrem poročanje, obveščanje o obravnavanih tematikah. Odgovorni uredniki so seveda avtonomni, direktor pa usmerja in usklajuje njihovo delo in mora biti o programskih namerah in odločitvah dobro obveščen /v tem primeru sem dobila informacijo o prispevku v Tedniku- po objavi).

Kar zadeva Informativni program TV SLO v celoti - smo se še posebno angažirali, da bomo zagotovili bolj verodostojno in poglobljeno poročanje in pripravo oddaj. Od Informativnega programa /IP/ pričakujemo temeljit premislek o tematikah, ki jih vključujejo v oddaje, temeljito raziskavo o relevantnih dokazih za in proti, poleg opozarjanja na nepravilnosti v družbi, pričakujemo tudi pozitivne zgodbe. Družbena odgovornost javnega servisa se odraža v programu in vsak urednik, novinar prispeva k temu, koliko svojo vlogo opravljamo ali pa ne!

Od letnega poročila 2016, kjer smo navedli osnovne probleme, smo naredili korak naprej, dosegli smo dogovor o notranjem prestrukturiranju IP, večji povezanosti z 'novimi' mediji, nosilci, o posodobitvi produkcijskih in delovnih procesov, povezanosti informativnih vsebin na skupni platformi, kar bo vplivalo tudi na uredniški ustroj IP. Strokovna skupina bo 23.5. predstavila svoje predloge, ki jih bomo za tem posredovali generalnemu direktorju.

Ljerka Bizilj

4) Sklepi Programskega sveta o zadevi, sprejeti na seji 22. maja

1. SKLEPI 33. REDNE SEJE PROGRAMSKEGA SVETA RTV SLOVENIJA Z DNE 22.5.2017

3. POROČILO VARUJINJE PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV TER ODZIVI GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV

- 3 – 6 V zvezi s prispevkom o Marku Perkoviću Thompsonu, ki ga je pripravil urednik Tednika Igor Pirkovič in je bil objavljen v oddaji Tednik dne 15.5.2017 na prvem programu TV Slovenija, se je Programski svet RTV Slovenija seznanil s protestom Roberta Waltla in vprašanji svetnice Jedrt Jež Furlan ter odzivi varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev Ilinke Todorovski, direktorice TV Slovenija dr. Ljerke Bizilj in odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija Jadranke Rebernik.
- 3 – 7 Programski svet RTV Slovenija se pridružuje mnenju in argumentom navedenih v dokumentu varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev *”Odzivi gledalcev, pojasnilo avtorja, mnenje in priporočilo varuhinje”*, da so bila v prispevku o Marku Perkoviću Thompsonu kršena naslednja poklicna merila, ki so določena z aktom POKLICNA MERILA IN NAČELA NOVINARSKE ETIKE V PROGRAMIH RTV SLOVENIJA (2000):
- načelo nepristranskosti (1.2.);
 - načelo v verodostojnosti (1.4.);
 - načelo odgovornosti (1.5);
 - načelo pravičnosti (1.8.).

Svet ocenjuje, da so bili s kršitvami poklicnih meril kršeni Programski standardi RTV Slovenija (2006), ki določajo, da RTV Slovenija posreduje javnosti neodvisne, zanesljive, nepristranske in profesionalno pripravljene informacije v skladu s poklicnimi in drugimi etičnimi standardi.

Na podlagi navedenih ocen poziva Programski svet generalnega direktorja Igorja Kadunca, da se odzove skladno s pristojnostmi, ki mu jih nalaga 3. odstavek 42. člena Statuta RTV Slovenija ter o sprejetih ukrepih poroča na junijski seji sveta.

- 3 – 8 Programski svet RTV Slovenija se je seznanil s poročilom varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev za mesec marec in april 2017.

Priloga št. 2 Osmi dan in lahkotnost komentiranja

1) Zahteva Društva MORiS Kočevska Reka za pojasnilo

JAVNI ZAVOD RTV SLOVENIJA
Kolodvorska 2
1550 Ljubljana

Zadeva: ODDAJA OSMI DAN IN ZAHTEVA ZA POJASNILO

Spoštovani Miran Zupanič, predsednik Programskega sveta RTV Slovenija, Igor Kadunc, generalni direktor RTV Slovenija, Ljerka Bizilj, direktorica TV Slovenija, Ilinka Todorovski, varuhinja pravic gledalcev!

Ob gledanju petkove večerne kulturne oddaje Osmi dan, 25. maja, ob 23. uri na TVS1 (*celoten prepis: »In ker je bil današnji dan nekoč Dan mladosti, se še enkrat spomnimo Tita, predvsem zaradi njegove samozavesti, zaradi katere je Jugoslavija bila, seveda ne zgolj zato, viden akter mednarodne politike. Vsi mi bi potrebovali pogumno držo, kakršno je Tito demonstriral že med vojno, ko je denimo Churchill, ki mu niso bile povšeči njegove samostojne poteze, skorajda zabrusil: »Tudi Churchill mene vpraša, kdaj naj potuje in kam?«*) smo dobesečno osupnili. V njeni odgovori nas je voditeljica Polona Balantič med drugim spomnila na nekdanji Dan mladosti in podučila, da bi mi vsi potrebovali pogumno držo, kakršno je Tito demonstriral že med vojno. Iz navedenega sklepamo, da je svojo pogumno držo kazal tudi kasneje, z njo pa je začel že med vojno. Nezaslišana lahkotnost komentarja, ki ima svojo težo in terja odziv in pojasnila.

Če so nekateri na TVS še s popkovino povezani z nekdanjo Jugoslavijo in z njenim nedemokratskim režimom, ki ga je posebej Josip Broz, je to sicer njihova pravica, ki pa se začne in konča zunaj javnih nastopov prek javne televizije. Žal pa je tako vsiljevanje v maniri pranja možganov način delovanja javne televizije (ponovitev ideološkega koncerta iz Stožic, dokumentarec o Titovih mestih, nošenje pionirskih obeležij v oddaji Slovenski pozdrav...).

V Društvu MORiS, kjer imamo v statutu, kot eno prvih društev, zapisano ničelno toleranco do vseh totalitarnih režimov in njihovih simbolov, težko razumemo, od kod opogumljanje ali vsaj pasivna toleranca do malikovanja režima oziroma človeka, ki je odgovoren za poboje, trpljenje in ustrahovanje dela slovenskega naroda? Je to nova politika TV Slovenija? Je vodstvo vedelo za to? Titov komunistični režim je namreč popolna odsotnost demokracije in vrednot, za katere smo se zavzemali ob nastanku svobodne in demokratične Slovenije. Mnogo gledalcev je tudi osebno prizadetih. Svojci pobitih, politični zaporniki, mnogi oropani mladosti in dostojanstva, so v petek doživeli popoln šok. Prizadeti smo bili tudi v Društvu MORiS, saj so lahko takšni ideološki „napotki“ nevaren precedens, če bi ostali prezrti oziroma, če se do tega ne bi opredelili. Razumljivo je, da gre tudi za očitno kršenje načel novinarske etike in poklicnih meril. Gre za enostransko vrednotenje zgodovine brez kritične distance in za povrh še pozivanje gledalcev, da temu sledijo.

Spoštovani naslovniki, v pričakovanju pojasnila vašega stališča in v pričakovanju, da se glede tega opredeli tudi Programski svet na svoji seji, vas pozdravljamo.

Društvo MORiS Kočevska Reka
Kočevska Reka, 29. 5. 2017

2) Odgovor varuhinje (pojasnilo novinarka Polone Balantič, mnenje odgovorne urednica Kulturno-umetniškega programa Žive Emeršič ter mnenje in priporočilo varuhinje).

Spoštovano društvo MORiS Kočevska Reka,

prejela sem vaše sporočilo z dne 29. 5. 2017, v katerem se odzivate na besedilo, ki ga je voditeljica in novinarka oddaje Osmi dan Polona Balantič izrekla v odgovoru te oddaje 25. 5. 2017 ob 23. uri na TV Slovenija 1. V dopisu od več naslovnikov na RTV Slovenija, med njimi od varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev, zahtevate pojasnilo.

Besedilo, na katerega ste se odzvali, se glasi: »In ker je bil današnji dan nekoč dan mladosti, se še enkrat spomnimo Tita, predvsem zaradi njegove samozavesti, zaradi katere je Jugoslavija bila - seveda ne zgolj zato - viden akter mednarodne politike. Vsi mi bi potrebovali pogumno držo, kakršno je Tito demonstriral že med vojno, ko je denimo Churchill, ki mu niso bile povšeči njegove samostojne poteze skoraj zabrusil: Tudi Churchill mene ne vpraša, kdaj naj potuje in kam«.

V odzivu ste med drugim zapisali, da gre za »nezaslišano lahkotnost komentarja« in da težko razumete, »od kod opogumljanje ali vsaj pasivna toleranca do malikovanja režima oziroma človeka, ki je odgovoren za poboje, trpljenje in ustrahovanje dela slovenskega naroda«. Po vašem mnenju je veliko gledalcev tudi osebno prizadetih: »Svojci pobitih, politični zaporniki, mnogi oropani mladosti in dostojanstva, so v petek doživeli popoln šok. Prizadeti smo bili tudi v Društvu MORiS, saj so lahko takšni ideološki 'napotki' nevaren precedens, če bi ostali prezrti oziroma, če se do tega ne bi opredelili. Razumljivo je, da gre tudi za očitno kršenje načel novinarske etike in poklicnih meril. Gre za enostransko vrednotenje zgodovine brez kritične distance in za povrh še pozivanje gledalcev, da temu sledijo.«

Za pisno pojasnilo sem prosila avtorico in odgovorno urednico.

Novinarka in voditeljica Polona Balantič je o odgovoru oddaje Osmi dan zapisala:

»Zavedam se napake, ki sem jo storila v zadnji oddaji Osmi dan. Namen odgovora oddaje ni bil podati komentar, temveč je bil neposrečeno zasnovan kot neke vrste referenca na prispevek o prevodu knjige o Titu. Ker ta odgovor ni neposredno predhodil, ampak je bil predvajan sredi oddaje, se je ta kontekstualna povezava izgubila. Prispevek je sicer skozi pogovor z Ivom Goldsteinom nakazal tudi negativne plati politike Josipa Broza Tita, citat v odgovoru pa je bil tudi vzet iz knjige avtorjev Slavka in Iva Goldsteina.

Ker sta oddaja in izid knjige po naključju sovpadla z datumom nekdanjega praznika Dan mladosti, sem poskušala najti citat, ki bi ga bilo kljub avtorstvu kontroverzne osebe Josipa Broza Tita možno uporabiti kot vsem namenjeno in za vse sprejemljivo sporočilo, in sicer z mislijo na današnji duh časa; nikakor ni bila intenca žalitev ali povzdigovanje kogar koli. Vendar se zavedam, da je bila moja presoja napačna in da je zato kljub drugačnemu namenu nastalo besedilo, ki je bilo interpretirano kot nedopusten komentar.«

Odgovorna urednica Kulturno-umetniškega programa Živa Emeršič je o besedilu in pojasnilu avtorice zapisala naslednje uredniško mnenje:

»Polona Balantič v svoji izjavi sicer pojasnjuje, da nikakor ni bila njena intenca kogarkoli žaliti, saj da se je le želela navezati in izjavo Iva Goldsteina, avtorja nove biografije o Titu v prispevku sredi oddaje, ki ga je pripravila sama.

Menim, da očitek o nezaslišani lahkotnost komentarja, s katerim je P. Balantič neposrečeno zaključila oddajo, absolutno drži. Tovrstni komentarji v oddaji o kulturi niso običajni, z njim je presegla svoja pooblastila voditeljice v studiu. Komentar je bil vsebinsko povsem nepremišljen in za dramaturgijo oddaje nepotreben in odvečen. Ocenjujem, da gre v tem primeru za vsebinski zdrs in odmik od zaželenih standardov, ter dokaz da novinarji v kulturi premalo premišljeno pristopajo k zahtevnejšim interdisciplinarnim temam, kot v tem primeru izidu biografije J.B.Tita.

V tem smislu bomo delali v smeri izboljšanja njihovega razumevanja zakonitosti novinarskih žanrov in njihove odgovornosti pred javnostjo.«

Iz novinarskega pojasnila in uredniškega mnenja izhaja, da je bilo besedilo ob koncu oddaje Osmi dan 25. 5. 2017 napaka, da ni bilo napisano in izrečeno dovolj premišljeno, s polnim zavedanjem teže javne besede in družbene odgovornosti, h kateri so zavezani ustvarjalci vsebin na javni RTV – s poklicnimi merili in programskimi standardi. S takšno (samo)kritično oceno se strinjam, menim da sta obe pojasnili skupaj celoviti v ugotovitvi stanja in napovedi nadaljnjega ravnanja.

Uredništvu kulturno-umetniških programov priporočam, da v okviru notranje debate o novinarskih žanrih in novinarski odgovornosti pred javnostjo, kot jo je v pojasnilu napovedala odgovorna urednica Živa Emeršič, veliko pozornost namenijo tistim načelom Poklicnih meril, ki so avtorjem lahko v oporo pri obravnavanju kompleksnejših tematik, denimo točkam 1.2. (Nepriustranskost), 5.7. (Komentar) in 17 (Obvezno posvetovanje z uredniki).

Ob tem posebej opozarjam, da je na javni RTV zlasti pri temah, ki imajo velik javni odmev in sprožajo tudi strokovne polemike, ki so kontroverzne ali se nanašajo na kontroverzne osebe, ki javnost delijo ali celo poglobljajo družbene delitve in nasprotja... potrebna poleg znanja in kritične distance še posebna

skrbnost in tenkočutnost v načinu podajanju vsebin. Pri tem izpostavljam pomembnost žanrskih zakonitosti in formata oddaj, jasne razmejitve med dejstvi in komentarjem ter umeščanje v kontekst in definiranje fokusa. Navajanje nekega Titovega citata iz nove biografske knjige bi bilo v prispevku ali ob prispevku o tej novi knjigi - soočeno z drugimi relevantnimi dejstvi - lahko element poglobitve in dodana informativna vrednost v večplastni predstavitvi tematike. Z navajanjem brez jasnega konteksta oz. ločeno od konteksta pa se je lahko ustvaril vtis o »podučevanju«, kot je v kritičnem odzivu upravičeno zapisalo Društvo MORiS Kočevska Reka.

Menim, da sta se novinarka in urednica na kritiko odzvali primerno, analitično, z ustrežno napovedjo ukrepanja za izboljšanje javnega dela v javnem interesu.

S spoštovanjem,

Ilinka Todorovski

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev

Ljubljana, 7. junij 2017

Priloga št. 3 Sodelovanje RTV Slovenija na izboru pesmi Evrovizije

Ljubljana, 16.5.2017

SODELOVANJE RTV SLOVENIJA NA IZBORU PESMI EVROVIZIJE

RTV Slovenija na izboru pesmi Evrovizije sodeluje od leta 1993, s prekinitvijo nastopanja leta 1994 in leta 2000. Na izboru lahko sodelujejo samo javne televizije, članice EBU-ja, kar je naša prednost pred komercialnimi televizijami.

Kljub temu, da ni nikakršnih obveznosti, ki bi RTV Slovenija zavezovale, naj sodeluje na izboru pesmi Evrovizije, je nastop slovenskega oziroma slovenskih izvajalcev na tem tekmovanju pomembna tako za prepoznavnost Slovenije kot tudi za prepoznavnost slovenskih izvajalcev in avtorjev, ki sicer nimajo veliko možnosti za preboj na svetovni glasbeni trg. Švedska glasbena industrija je v 70-ih dosegla preboj ravno z zmago ABBAe na pesmi Evrovizije, Bolgarija je v zadnjih dveh letih, ko veliko vlaga v izbor in nastop svojega izvajalca, dosegla veliko uspeha in znatno prepoznavnost, zmaga Srbije na izboru je pomenila tudi velik preboj srbskih avtorjev na evropski trg.

Obenem gre za prireditve, za katere prenos je EBU že pred dvema letoma prodala pravice npr. Kitajski in Indiji, pred tem pa so jo redno spremljali v nekaterih državah južne Amerike, ZDA in Kanadi, Avstralija pa je zadnji dve leti v sistem tako umeščena tudi kot tekmovalka. Nastop slovenskega izvajalca je tako opazen praktično v vseh pomembnih delih sveta, vedno več pa je zanimanja za naše izvajalce tudi po prireditvi.

Kljub temu da se zdi, da Slovenija na Evrosongu ni uspešna, pa – še posebej glede na to, da je majhna in mlada država, ki pred osamosvojitvijo ni bila omenjana (za razliko od npr. Češkoslovaške, kjer se je za Slovaško vsaj slišalo) – rezultati kažejo, da je bila do letos v povprečju boljše uvrščena kot Portugalska, kar pomeni, da vseeno obstaja možnost za dobro uvrstitev in še večjo odmevnost slovenske glasbe in izvajalcev. Obenem Izbor pesmi Evrovizije v Sloveniji spremlja veliko število gledalcev, letos kar **779.400, medtem ko je v svetu letošnji izbor spremljalo več kot 200 milijonov gledalcev.**

Sodelovanje na Izboru pesmi Evrovizije je za RTV Slovenija predvsem pomembno, ko gre za nacionalni izbor. Slovenski izbor pesmi Evrovizije, EMA (Evropska melodija) je v dveh desetletjih, odkar poteka pod to blagovno znamko, postal eden najbolj prepoznavnih blagovnih znamk RTV Slovenija, ki ga moramo čuvati in na njem graditi še boljšo vsebino. Nastop na Emi je tudi enkratna priložnost za slovenske izvajalce in avtorje, ki sicer nimajo veliko možnosti nastopati na velikih odrih, obenem gre za dogodek, kjer Televizija Slovenija producira glasbeno oddajo z najvišjimi produkcijskimi standardi in gre s tem v korak z razvojem zahtevnejše TV-produkcije v Evropi.

Lep pozdrav.

Ljerka Bizilj

POROČILO V ZVEZI S PRENOSOM VIKTORJEV 2016

Na TV Slovenija smo v soboto, 22. aprila 2017, ob 20.00 prenašali prireditev oz. podelitev nagrad Viktorji 2016 iz Portoroža. Za prenos, organizacijo in izvedbo prireditve je poskrbelo podjetje Večer revije d.o.o, s katerim je TV SLO pred dogodkom podpisala pogodbo, ki je določala medsebojne obveznosti. V uredništvu smo v tednu pred prireditvijo dobili na vpogled scenarij (na sestanku sta bila režiser in voditelj), ki sem ga sam pregledal in ekipi sporočil svoje pripombe. V besedilu, ki sem ga prebral, je namreč bilo za osrednji večerni termin na javni televiziji nekaj nekorektnosti, neprimernih oz. preveč eksplicitnih izrazov, nepotrebnih političnih konotacij ipd. Z voditeljem sva se sporazumela, da se vse pripombe upoštevajo, povečini iz scenarija izbrišejo ali preoblikujejo. Tudi besedilo za podeljevalce je bilo povečini priloženo oz. je bilo del scenarija.

V neposrednem prenosu se je izkazalo, da se je naš dogovor spoštoval le delno. Voditelj je večino pripomb sicer upošteval, a jih je nekaj kljub vsemu 'ohranil' ali jih le rahlo preoblikoval. Prav tako so se v oddaji v živo pojavili pasusi, ki jih v predloženem scenariju ni bilo. Povsem mogoče, da je bil dodatni tekst posledica sprotne voditeljeve improvizacije in zapletov med prireditvijo. Podeljevalci so se od predloženega besedila še najbolj oddaljili, nekateri so na odru govorili povsem prosto, nekateri dialogi, ki so bili očitno dogovorjeni in naučeni, pa uredništvu niso bili predloženi v potrditev. V enem primeru je bilo očitno, da je podeljevalec dobil druga navodila od prvotnega scenarija. Tako je bilo izvajanje g. Kobala za nas gotovo presenečenje tako po dolžini kot vsebini, saj s scenaristično predlogo ni imelo nobene zveze. Neprimerne kletvice smo za ponovitev oddaje prekrili z zvočnim signalom.

Oddaja je v svojem terminu dosegla zelo dobro gledanost, kar kaže na velik potencial in priljubljenost podelitev medijskih nagrad med našimi gledalci. Seveda nas minula izkušnja uči, da se moramo v prihodnje pred podobnimi prireditvami, ki ne nastajajo pod okriljem TV SLO, bolj zavarovati s pogodbo in določiti morebitne posledice nespoštovanja dogovora. Prav tako moramo biti seznanjeni in opozorjeni na tehnične in produkcijske pogoje, v katerih nastajajo tovrstne oddaje, morda določiti način, kako presoditi, ali je prenos vizualno sprejemljiv za standarde TV SLO (scenografski elementi, tonska podoba ipd. - tokrat je bila slika zaradi slabe ločljivosti LED-zaslonov in premalega odmika od njih precej problematična, prav tako je dvorana za prenose slavnostnih prireditev dokaj 'netelevizična').

Ker se v oddajah v živo zmeraj dogajajo nepredvidljive situacije, bi bilo modro pred tovrstnimi dogodki oceniti, kako visoko je tveganje, da se naredi programska škoda in kakšna je stopnja zaupanja med nami in organizatorji (na sorodni prireditvi Žarometi februarja je način dela potekal zelo podobno in tovrstnih težav ni bilo, saj je producent upošteval vse naše pripombe). Ena od možnih rešitev je vsekakor predvajanje z zamikom (vsaj 30-minutnim), ki omogoča uredniški poseg med samo prireditvijo.

Mario Galunič, Odg. urednik RP TV SLO

Priloga št. 5 Pravica do pietete in arhivski posnetek

MNENJE O RAZMERJU MED PRAVICO DO PIETETE IN UPORABO ARHIVSKIH POSNETKOV (v zadevi rektor)

I. V oddaji Dobro jutro dne 12. 5. 2017 je bil objavljen arhivski posnetek rektorja Univerze na Primorskem Dragana Marušiča, ko ga ob prevzemu dolžnosti v rektorsko togo oblači pokojna uslužbenka Univerze Vera Malić. Uredništvo oddaje je prejelo dopis Univerze na Primorskem, v katerem problematizirajo objavo in se pri tem sklicujejo na pravico do pietete. V uredništvu Programa plus so nato ugotovili, da Informativni program TV Slovenija tega posnetka ne uporablja in so pripravljene slediti tej praksi.

V zvezi s tem me je v. d. odgovornega urednika Programa plus Mario Galunič prosil za načelno mnenje o korelaciji med arhivskimi posnetki in pravico do pietete:

»Seveda razumemo, da je lahko objava posnetka pokojne osebe za svoje težka in mučna, a vseeno bi bilo dobro vedeti, ali se taki posnetki zares izbrišejo ali se presoja za vsakega posebej, ali ni njegova dokumentarna vrednost večja od 'pravice do pietete'. In kako je s to pravico nasploh? Tudi v RP imamo veliko posnetkov z gosti, ki so že pokojni, a jih nismo izločili iz arhiva, saj so mnogokrat zelo dragoceni.«

Menim, da je vprašanje relevantno in intrigantno, in da sodi na področje varuhovega delovanja (podajanje mnenj o objavljenih vsebinah). V nadaljevanju posredujem nekaj ugotovitev in podajam mnenje.

II. V korespondenci, ki mi je na voljo glede objave posnetka v oddaji Dobro jutro, razberem, da se Univerza na Primorskem ob zahtevi za umik posnetka sklicuje na pravico do pietete, pri tem pa **uporabi nek citat brez navedbe vira:**

Pravica do pietete posameznika sodi v okvir njegove pravice do duševne integritete, človekova duševna celovitost pa je del njegove zasebnosti. Ustava Republike Slovenije v 35. členu varuje pravico do zasebnosti in osebne pravice, s tem da zagotavlja nedotakljivost človekove telesne in duševne celovitosti, njegove zasebnosti ter osebne pravice. Nadalje je pravica do zasebnosti varovana v 134. členu Obligacijskega zakonika, ki določa, da ima vsakdo pravico zahtevati od sodišča ali drugega pristojnega organa, da odredi prenehanje dejanja, s katerim se krši nedotakljivost človekove osebnosti, osebne in družinskega življenja ali kakšna druga osebna pravica, da prepreči tako dejanje ali da odstrani njegove posledice. Sodišče oziroma drug pristojni organ lahko odredi, da kršitelj preneha z dejanjem, ker bo sicer moral plačati prizadetemu določen denarni znesek. Pravica do zasebnosti je varovana tudi z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki v prvem odstavku 8. člena določa, da ima vsakdo pravico do spoštovanja svojega zasebnega in družinskega življenja.

Ugotavljam, da je **ta citat najverjetneje skopiran s spletne strani Varuha človekovih pravic vendar le deloma in brez navedbe konteksta**(<http://www.varuh-rs.si/medijsko-sredisce/aktualni-primeri/novice/detajl/pravice-posameznika-po-smrti/?cHash=f17941b659>).

Pred tem citatom je namreč v tekstu z naslovom Pravice posameznika po smrti (ob takrat aktualnem primeru iz leta 2010, na isti spletni strani zapisano tudi tole:

Nekatere človekove pravice in temeljne svoboščine so varovane tudi po smrti posameznika. Obstaja pravica do pietete. Pieteta je spomin na osebnost umrlega. S priznavanjem pravice do pietete se varuje tudi dobrine umrlega in vrednosti, ki jih je ustvaril za časa življenja. Osebnostne pravice posameznika prenehajo z njegovo smrtjo, zaščita njegovih osebnih dobrin pa se uresničuje prek ustreznih osebnih dobrin sorodnikov. Če nekdo prizadene ugled umrlega, obenem prizadene tudi sorodnikove osebne dobrine. Zato **v teh primerih lahko zgolj ožji družinski člani sprožijo postopke za zaščito pietete umrlega, njegove časti in integritete.** Med ožje družinske člane pokojnika spadajo zakonec ali izvenzakonski partner, otroci in starši, pod določenimi pogoji pa tudi bratje in sestre, če so s pokojnikom živeli v življenjski skupnosti.

Iz odebeljenega stavka (odebelila sem ga jaz), je nedvoumno razvidno, da lahko **pravico do pietete uveljavljajo le družinski člani, in ne morda sodelavci ali bivši delodajalec pokojnika/pokojnice.** Ker sem podobno ugotovitev prebrala tudi v eni od razsodb vrhovnega sodišča, menim, da bi formalno gledano zahtevo Univerze na Primorskem zlahka zavrnili.

V Uradu varuha človekovih pravic sem preverila, v kakšnem kontekstu je bilo objavljeno njihovo zgoraj zapisano stališče. Pojasnili so mi, da se je **konkretno sporočilo nanašalo na pravico javnosti do obveščeniosti vs. pravice do zasebnosti v primeru smrti dr. Baričeviča** (<http://www.varuh-rs.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnosti/novice/detajl/pravica-javnosti-do-obvescenosti-vs-pravica-do-zasebnosti-v-primeru-smrti-dr-baricevica/?cHash=9f5000e58e>). Iz daljšega pojasnila varuhinje Vlaste Nusdorfer v odgovoru na moje vprašanje je razbrati, da se **v uradu varuha človekovih pravic kar velikokrat ukvarjajo s pravico do pietete,** največkrat s pravico do dostojnega pokopa, v povezavi z vpogledom do bolniške dokumentacije in z zakonom o pokopališki dejavnosti.

V iskalniku **sodne prakse** sem našla še nekaj primerov, povezanih s pravico do pietete, noben ni primeren oz. uporaben za nas; med bolj odmevnimi je bila sicer denimo odločitev, da se svojci Janeza Drnovška v primeru postavitve njegovega doprsnega kipa ne morejo sklicevati na pravico do pietete, saj je bil pokojnik javna osebnost *par excellence*.

III. Na podlagi zbranih informacij in upošteva je programske standarde in poklicna merila RTV Slovenija zapisujem mnenje o zadevi.

Menim, da uporaba arhivskega posnetka pokojne osebe ne more biti a priori prepovedana. Zlasti ne more biti omejitev, če gre za posnetek, ki pokojnika prikazuje v nevtraln ali pozitivni luči ter pri javnem dejanju ali ravnanju. Oblačenje toge po nobenem meni znanem kriteriju ni mogoče uvrstiti med dejanja, ki bi koga diskreditirala.

Enako menim glede uporabe arhivskih posnetkov (iz) starih informativnih ali športnih ali razvedrilnih oddaj, v katerih neizogibno vidimo tudi posnetke zdaj pokojnih posameznikov. Za njihovo objavo pa se ne odločimo, ker bi menili, da imamo pravico do posega v pietetno (osebno) pravico pokojnika, ki morda niti ni bil javna osebnost, ampak zaradi drugih utemeljenih razlogov (prikaz javne osebnosti v javnem kontekstu, prikaz relevantnega dogajanja v preteklosti, obuditev spomina na nek dogodek iz zgodovine itd.)

Za svojce (ali v tem primeru sodelavce) je morda res boleče vedno znova gledati prizor pokojnika/pokojnice, posebej v konkretnem primeru, ko je bil posnetek predvajan v širšem negativnem kontekstu, ob navajanju zdajšnjih (ne takratnih) spornih dejanj druge osebe na posnetku, pri čemer je delovanje te osebe v javnem interesu.

Zato menim, da je prav oz. da ni nič narobe, če smo razumevajoči in se arbitrarno odločimo, da v kakšnem od primerov sklenemo, da tega posnetka ne bomo predvajali.

Vprašanje pa je, ali s takšno etično in razumevajočo držo in s sprejemanjem tako široke razlage pravice do pietete profesionalno ravnamo prav, ko se zavestno odpovemo uporabi zgodovinsko relevantnega posnetka, v konkretnem primeru torej prizora ob rektorjevem prevzemu dolžnosti.

Predlagam vsakokratni razmislek o uporabi nekega (morebitno spornega posnetka) in njegovem pomenu za razumevanje tematike. Narobe bi bilo, če bi bila takšna odločitev avtomatizirana in nekritično, brez tehtanja med škodo in koristjo (v javnem interesu), saj bi z umikom posnetka osiromašili TV-arhiv.

Ob tem posebej opozarjam na spregledano plat zadeve, in sicer na upoštevanje poklicnih meril in obveznost označevanja arhivskih posnetkov: (»Arhivsko gradivo mora biti jasno identificirano, kadar iz konteksta ni popolnoma razvidno, da ne gre za sveže posnetke.«)

IV. Menim, da bi tudi pri tej temi koristila dobra notranja debata, z medsebojnim posvetovanjem, kako ravnati z arhivskim gradivom (kako ga označiti) v katerem od konkretnih primerov.

Ilinka Todorovski
Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev

Ljubljana, 25. 5. 2017

Priloga št. 6 Dialog s civilno pobudo za pluralni radio, drugič

Zapis sestanka varuhinje ter direktorja in urednikov Radia Slovenije o verskih vsebinah Ljubljana, 16. 5. 2017

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija **Ilinka Todorovski** se je v okviru dialoga o verskih vsebinah na Radiu Slovenija 16. maja 2017 sešla z ustvarjalci programa. Sestanka so se udeležili vsi povabljeni: direktor Radia Slovenija **Miha Lampreht**, odgovorni urednik Prvega **Andrej Stopar**, glasbeni urednik Prvega **Rudi Pančur**, odgovorni urednik Vala 202 **Mirko Štular**, odgovorni urednik Arsa **Matej Venier** in urednik uredništva za religije in verstva **Boštjan Debevec**.

Izhodišče za pogovor je bil zapis s sestanka varuhinje in predstavnikov civilne pobude za pluralen Radio Slovenija (prof. dr. **Janez Juhant**, **Drago Vogrinčič**, **Sebastijan Valentan**), ki je potekal 12. aprila.

Varuhinja je povabila k razpravi, usmerjeni v prihodnost, brez analiziranja kratkih stikov in slabih izkušenj iz pretekle komunikacije, ki obremenjujejo odnose, a ne prispevajo k rešitvi. Zavzela se je za kreativno razpravo o zamislih, ki bi lahko po eni strani obogatile radijski program in zadovoljile želje dela poslušalstva, ki pogreša določene vsebine, po drugi strani pa ustvarjalcem omogočile, da te vsebine umeščajo, ustvarjajo in podajajo v okviru svojih poklicnih kompetenc, avtonomije, odgovornosti, vizije ter kadrovskih in finančnih zmožnosti.

Direktor in uredniki Radia Slovenija so naklonjeni takšnemu razvoju programa, ki bi ohranjal in širil poslušalstvo, odgovarjal na izzive današnjega kompleksnega časa v Sloveniji, Evropi in svetu, krepil demokratične vrednote ter medsebojno poznavanje in razumevanje. To je tudi trend v sodobni evropski ponudbi javnih medijskih servisov. V tem duhu od leta 2013 Radio Slovenija že pogloblja in širi pristop k verskim in religioznim ter etičnim vsebinam nasploh; takrat ustanovljeno novo uredništvo za religije in verstva zdaj pripravlja Duhovno misel, ki je vsako jutro na sporedu na Prvem, tri oddaje na teden na Arsu (Sedmi dan, Sledi večnosti, Musica Sacra), skrbi za prenos bogoslužij vsako nedeljo na Arsu (šestkrat na leto ob večjih praznikih na Prvem) ter skrbi za poročila o izstopajočih dogodkih in pojavih v informativnih in pogovornih oddajah drugih uredništev Radia Slovenije.

Ustvarjalci se strinjajo, da je treba ohraniti odprtost za premišljene spremembe na bolje, pri tem vedno v ospredje postaviti javni interes in univerzalne vsebine, a pri tem pozorno obravnavati tudi bolj specifične interese posameznih javnosti. Verske in religijske vsebine so sestavni del radijske ponudbe javnega medijskega servisa, po vsebini predvsem v ekumenskem duhu, po obliki pa uglašene s strukturo in vizijo posameznih programov. Pri tem svarijo pred poskusi avtomatične preslikave programskih shem drugih javnih radijev v Evropi, saj ima prav vsak model svoje posebnosti, oblikovane v konkretnem družbenem in zgodovinskem okviru. Upoštevati je treba tudi kulturni in zgodovinski kontekst, tradicijo in družbeno stvarnost, v katerem deluje in se razvija Radio Slovenija.

Nanizali so zamisli, ki bi bile izvedljive postopno, v skladu z zmožnostmi in Programsko-produkcijskim načrtom RTV Slovenija.

Na Prvem, ki ga strukturirajo v informativni kanal z le nekaj stalnimi oddajami in kar največ programskega prostora za sprotno in živo odzivanje na dogodke in pojave, bi si po besedah odgovornega urednika A. Stoparja želeli k sodelovanju pritegniti novinarsko osebnost z močno poklicno avtoriteto, ki bi verske in religiozne vsebine podajala kompetentno in v najrazličnejših žanrih in formatih, sproti, v skladu z dogajanjem, in ne toliko z vnaprejšnjim »predalčkanjem« v novo oddajo ali s trdno zakoličenim programskim pasom za novo vsebino.

Ko gre za glasbo na Prvem, so po besedah pristojnega urednika R. Pančurja odprti za vse zvrsti kakovostne slovenske produkcije – že zdaj predvajajo več kot polovico slovenske glasbe, med katero so tudi sakralna dela ter dela, v katera je vpeta religiozna vsebina.

Na Arsu so verske vsebine in sakralna glasba močno zastopane, pri tem pa se zavedajo, da tako z oddajami kot glasbenim izborom nagovarjajo predvsem zahtevnejšo publiko. V tem odgovornem uredništvu bi bili po besedah odgovornega urednika M. Venierja pripravljene prevzeti skrb za glasbeno opremo vsakokratne Duhovne misli, ki se jo predvaja na Prvem.

Urednik uredništva za religijske in verske oddaje B. Debevec je menil, da bi v perspektivi lahko več sodelovali v programu Prvega, morda tudi s posebno oddajo. Predstavil je papirni osnutek krajše poljudne oddaje o sakralni/verski glasbi. Direktor M. Lamprecht je zamislil naklonjen in je podprl pripravo pilotne oddaje ter razmislek o produkciji – ob upoštevanju finančnih in kadrovske omejitve ter okvirov veljavnega Programsko-produkcijskega načrta.

Varuhinja je izrazila zadovoljstvo, prepričana je, da bo takšno razmišljanje radijskih ustvarjalcev naletelo na dober odziv, poskus realizacije pilotne ideje pa bi bil dobrodošel korak v tej smeri. Kot svoj prispevek je napovedala pripravo razprave v ožjem strokovnem krogu o slovenski verski glasbi, saj kaže, da ta pojem v razmerju do strokovno definirane kategorije sakralne glasbe pušča prostor za različne interpretacije in nesporazume.

Poudarila je pripravljenost, da še naprej spodbuja razpravo, usmerjeno k razvijanju radijske ponudbe, ki prispeva k medkulturni in medverski strpnosti ter nasploh povezovanju, kot odgovoru na vedno nove družbene delitve. Ponovila je prepričanje, da so oktroirane rešitve ali rešitve, sprejete pritiskom, slabe, in da je treba stremeti k dogovoru in kompromisu.

Napovedala je, da bo z vsebino pogovorov seznanila predstavnike civilne pobude za pluralen radio in se z njimi, če bodo želeli, vnovič sešla.

Sodelujoče v dialogu bo vnovič pozvala k spoštljivemu in strpnemu komuniciranju, brez nepotrebnega antagoniziranja z razpravo ad personam, oživljanjem morebitnih starih zamer ali iskanjem novi spornih točk, ki razdvajajo ter otežujejo ali celo onemogočajo razpravo.

Zapisala Ilinka Todorovski (25. 5.2017)

Priloga št. 7 Priporočilo varuhinje ob pripravi PPN za leto 2018

Priporočilo varuhinje ob pripravi PPN, 8. 5. 2017

Iz odzivov gledalcev, poslušalcev in bralcev RTV vsebin, zbranih v varuhovih poročilih za leta 2014, 2015 in 2016 ter za prve mesece leta 2017 je mogoče izluščiti nekaj ponavljajočih pripomb in predlogov, ki sem jih strnila v deset točk, s splošnim priporočilom vodstvu, da jih v čim večji meri upošteva in integrira v PPN za leto 2018.

1. **Informativne oddaje** na televizijskih in radijskih programih so ves čas pod drobnogledom javnosti; gledalci in poslušalci pričakujejo, da so po zasnovi, formatih in vsebini pluralne in raznovrstne, da je dogajanje po Sloveniji enakomerno pokrito. Ob slabih novicah si želijo več pozitivnih, z izpostavljanjem primerov dobrih praks in primerjav ter izborom tem, ki ne le delijo, ampak tudi povezujejo. Kritični so do prekratkih oddaj s preveč gosti, v katerih se zahtevne tematike obravnavajo površno, tendenciozno, enostransko. Zelo odmevni so poglobljeni pristopi (npr. preiskovalni projekt Ekstravizor), hitri odzivi ob izrednih dogodkih (npr. »breaking news« ob poplavah, žledu in drugih ujmah v Sloveniji) in spremljanje v živo večjih mednarodnih ali domačih dogodkov (npr. ameriške volitve ali obisk ruskega predsednika v Sloveniji). Med izstopajočimi so volilni in referendumski projekti, kjer se od RTV pričakuje posebej uravnotežen pristop.

2. Med **kulturno-umetniškimi vsebinami** so v javnosti posebej dobro sprejeti domači dokumentarni in izobraževalni filmi, zlasti z narodno (zgodovinsko, etnološko, jezikovno, prirodopisno) tematiko, gledalci pogrešajo kakovostne domače filme in serije ter pri tem radi spomnijo na nekoč vrhunsko TV-produkcijo za odrasle in otroke, pohvalijo skrben izbor tujih filmov in nadaljevank, posebej evropskih oz. ne-ameriških. Do ponovitev so načeloma kritični, naklonjeno se odzivajo na ponovitve legendarnih slovenskih filmov (npr. Vesna).

3. **Razvedrilo in glasba**: odzivi so v veliki meri povezani z okusom in osebnimi preferencami gledalcev in poslušalcev, med bolj priljubljenimi oddajami so kvizi, od razvedrilnih oddaj gledalci pričakujejo sprostitev, zabavo, veselo in duhovito razpoloženje, kritični so do vulgarnosti in politiziranja. Osrednje mesto v odzivih javnosti vsako leto pripade Emi - izboru slovenske pesmi za pesem Evrovizije. Letošnje pohvale za izstopajočo vizualno oz. produkcijsko plat so zasenčile kritike zaradi angleščine kot prevladujočega jezika, v katerem so peli nastopajoči; iz kritik gre razbrati, da bi bila boljše sprejeta dvojna izvedba – v slovenščini in angleščini.

4. **Svetovalne oddaje** (tudi o materinščini) in predvsem **kontaktne oddaje** oz. oddaje odprtega formata, v katerih lahko gledalci in poslušalci sprašujejo ali podajo svoje mnenje, so

redno izpostavljene kot posebej koristne in kot nekaj, kar sodi v program nacionalne RTV (Dobro jutro, Jutranji svetovalni servis, Halo TV).

5. Glede **verskih vsebin** so odzivi raznovrstni – z ocenami o pretiravanju v eno ali drugo smer, da jih je torej premalo ali preveč. Stalnica so zahteve, da bi na Prvem programu Radia Slovenija poleg Duhovne misli predvajali še versko glasbo, redno oddajo za verujoče in prenašali nedeljska bogoslužja.

6. Pri **športu** se od RTV Slovenija pričakuje, da je s prenosom, kamerami in mikrofonom zraven povsod, kjer slovenski športniki dosegajo izstopajoče uspehe (in kjer se napaja slovenski nacionalni ponos), od komentatorjev pričakujejo visoko strokovnost in jezikovno omikanost. Kritike se nanašajo tudi na prioritete oz. premajhno pozornost, ki se jo namenja določenim športom.

7. **Senzorno ovirani gledalci** in poslušalci opazijo napredek v podajanju vsebin na prilagojen način, a pričakujejo nadaljnji razvoj, širjenje in modernizacijo storitev za ta del javnosti.

8. Glede **MMC** je največ pripomb na moderiranje komentarjev, v servisnem delu pa na slabo preglednost spletnega mesta rtslo.si – uporabniki težko najdejo želene informacije o Zavodu, oddajah in uredništvih, npr. tel. št. ali e-naslove.

9. **Programski shemi** posvečajo gledalci in poslušalci izjemno pozornost, kot nevralgične točke se skozi odzive gledalcev in poslušalcev kažejo:

- posegi v ustaljen ritem in obseg oddaj (npr. zmanjšanje števila oddaj Infodrom ali Pričevalci)
- hitro uvajanje in ukinjanje posameznih oddaj (npr. DNK ali Čas za Manco Košir)
- premik oddaj z ustaljenih terminov (npr. Na vrtu ali Sledi časa)
- uvrščanje oddaj v pozne ure (npr. dokumentarni filmi v nedeljo zvečer)
- hkratno predvajanje po formatih enakih oddaj na različnih TV-programih (npr. pogovorne oddaje na TV SLO1 in TV SLO3 ali domači in tuj dokumentarec na TV SLO1 in TV SLO2)
- nepredvidljivi in nezanesljivi termini oddaj na TV SLO3 (npr. Točka preloma pred preoblikovanjem četrtkovega večera na TV SLO1)
- tematsko zahtevni dnevi s preveč zgoščenimi in preveč sorodnimi tematskimi sklopi (npr. četrtkov večer na TV SLO1 s sosledjem informativnih oddaj od 19h do 23h)
- zamude ali ad hoc spremembe programa, ki niso objavljene v časopisnih sporedih.

10. Posebna občutljivost se kaže glede **trženja oglasnega prostora** – umeščanja in obsega oglasov, TV-prodaje in samopromocije. Med klasičnimi oglasnimi bloki je največ kritik na prekinjanje nadaljevanj in športnih prenosov. Nobenega razumevanja ni, če se zaradi oglasov zamudi del športnega dogajanja. Nenehna tarča kritik pa so predvsem prodajni bloki - zaradi obsega, ponavljajočih besedil, nizke produkcijske, vsebinske in jezikovne ravni; številni gledalci dvomijo o zakonitosti teh objav, menijo, da si kot plačniki RTV prispevka ne zaslužijo bombardiranja s takšnimi objavami.

STATISTIKA ODZIVOV

	maj 2017	april 2017	maj 2016
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
Skupaj	79	39	31
Informativni program	40	8	21
Kulturni in umetniški program	16	10	3
Športni program	4	2	3
Razvedrilni program	6	12	4
Program plus	7	6	0
Ostalo	6	1	0
RADIO SLOVENIJA			
Skupaj	10	10	6
Radio Prvi	6	6	4
Val 202	0	4	0
Ostalo	4	0	2
MMC			
Skupaj	17	15	5
Vsebine	10	12	5
Prilagojeni programi	2	1	0
Dostopnost, storitve	5	2	0
RTV SLOVENIJA			
Skupaj	24	23	39
Jezikovna kultura	4	3	
Oglaševanje	3	2	
RTV prispevek	1	2	
Tehnične zadeve	2	3	
Programski svet	1	0	
Varuhinja	5	6	
Ostalo	8	7	
VSI ODZIVI	130	87	81